

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
 SPAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Adresă telegrafică nu se primește.
 Abonamentele nu se revind.
 Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primite în Viena: 3. Koss, Haasenstein & Vogler (Otho Wast), H. Schalk, Alois Herndl, M. Unger, A. Oppel, J. Demmerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Lohse; în Hamburg: A. Steiner.
 Prețul inserțiilor: o serie (armand pe o colină 8 cr. și 50 cr. timbru pentru o publicație). Publicări mai dese după tariful și învoială.
 Reclame pe pagina a III-a o serie 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMERŪ DE DUMINECĂ 27)

„Gazeta” este în fă-careți
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 8 fl., pe trei luni 5 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 8 franci.
 Se prenumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la dd. colectorilor.
 Abonamentul pentru Brașov
 a administrațiune, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dămăci în casă: pe un an 12 fl., pe 6 luni 8 fl., pe trei luni 3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiile sunt a se plăti înainte.

Nr. 145.—Anul LVI.

Brașov, Duminecă, 4 (16) Iulie

1893.

Nou abonament la „GAZETA TRANSILVANIEI”

Cu 1 Iulie 1893 st. v.

s'a deschis nou abonament, la care invităm pe toți amicii și prietenii noștri.

Prețul abonamentului

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 12 fl.
 pe șase luni 6 fl.
 pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 40 franci
 pe șase luni 20 „
 pe trei luni 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an 2 fl.
 pe șase luni 1 fl.

Pentru România și străinătate:

pe un an 8 franci
 pe șase luni 4 „

Abonarea se poate face mai ușor prin mandate postale.

Administrațiunea
 „Gazetei Transilvaniei”.

Procesul

lui Doțiu Iuonă a lui Todor.

Vreți să cunoșcați pățaniile țăranelui „agitator” din Valea-brad Doțiu Iuonă a lui Todor în statul „constituțional” unguresc?

Atunci cetiți cu băgare de seamă raportul de mai jos despre pertractarea procesului lui „politic”.

Nu puteau ocărmitorii noștri să dea o dovadă mai vedită despre aceea, la ce stare de plâns au ajuns administrația și justiția la noi, nu puteau să se facă de risul lumii mai mult, decât puind la

cale acest minunat „proces politic”.

Țăranul Doțiu Iuonă a lui Todor, deși n'a învățat nici o buche românească, are aji onorea deosebită a figura ca mare „agitator”, căruia i se vor deschide porțile închisorii de stat dela Seghedin, pentru a petrece acolo trei luni, ca condamnat politic.

Nó ke téré-i minundé!

Doțiu Iuonă la Seghedin, între „gavaleri”, între grofi, baroni și literați.

Ce interesantă va fi întâlnirea lui acolo cu patriotul slovac Dr. Svetozar Hurban-Vajansky, care se află încă între zidurile acelei închisori de stat. Păcat numai, că Hurban nu știe românește, ca să se înțeleagă cu Doțiu Iuonă și să afle dela el, cine sunt aceia, cari i-au judecat pe amândoi!

Părerea Românilor Uniădoreni este, că procesul în contra țăranelui dela Valeabrad s'a pus la cale cu scop, ca „cinstita” administrația de acolo să aibă cuvântul a dice: Eată de ce a fost de lipsă să aducem miliția la Brad pe capul acestor țăranoi primejdioși!

Ni se spune, că oficialii administrativi unguri de pe la Brad au mai denunțat pe mulți țărani sub cuvânt, că-să agitatori, și acele arături se află la procurorul. Mai sunt și alte denunțări din alte părți.

Va să dică gónă formală nu numai în contra cărturarilor români, ci acum și în contra țăranilor.

După ce le-au pus pe cap Românilor din Uniădora o mulțime de „domni” și „domnișoruți” scăpați și păcătoși ca să-i administreze; după ce justiția e mai cu seamă în mâna unor judecători, cari încă se fălesc, că nu știu limba poporului; după ce prigonesc fără de milă pe notarii, dascălii și pe preoții români precum și pe cei câți-va funcționari,

ce mai sunt dintre ai noștri: după ce le scot limba de pe tot locul, și cu procesele urbariale și cu despăgubirea regaliilor i-au jăfuit formal, acum vin să infunde și țărani ca Doțiu în închisora dela Seghedin!

Apoi se nu fim mulțumiți cu „libertatea mare și generală”, ce ne spun foile unguresci, că domnesce în statul „constituțional” unguresc?!

Bietul Doțiu Iuonă nu 'și putea închipui ce se petrece în jurul său, vădând atâta lume, care venise la Deva curiosă de-a afla, ce va mai fi și cu acest „proces politic”.

Acum lumea va avea ocaziune să vedă, ce pot aștepta cărturarii noștri în procesele cele multe îndreptate contra lor, când și într-o cauză ca a lui Doțiu Iuonă, care în stare de beția a dis într-o cafenea din Brad câteva vorbe, de cari nu 'și mai poate aduce aminte, se pronunță o sentință condamnătoare atât de aspră!

— „Da ce dicei frate Iuone” îl întrebă apărătorul pe Doțiu Iuonă a lui Todor, după ce au eșit din sala tribunalului.

— „Ce se dicea alta”, răspunde Valeabradenul, „decât, că așa se le ajute Dumnezeu, și se le dea ispășenia sufletului, precum au judecat de drept!”

Un țăran român ca „agitator”.

Deva, 14 Iulie 1893.

(Raport special al „Gazetei Transilvaniei.”)

„Gazeta Transilvaniei” a publicat „decisul de punere în stare de acușare” al tribunalului reg. din Deva, adus contra țăranelui român Iuonă Doțiu, din Valeabrad, „pentru delict de agitație”.

V'am împărțit, că pertractarea procesului s'a pus pe ziua de 10 Iulie st. n. Acum vin a vă da un scurt raport despre pertractare și rezultatul ei.

Tribunalul s'a constituit așa: președinte judele de Tablă Iuonă Mofiu, votanți: Dr. Pajor Kálmán și Konce Gyula; notari Szöke János. Din partea statului: sub-procuror Szász Iván. Apărătorul acusatului avocatul Franciscu Hossu Longin.

Acusatul Doțiu Iuonă a lui Todor, intrând în sala de pertractare, ocupă locul pe banca acusaților.

Președintele, după ce arată, că s'au înfățișat toți martorii citați, ordonă cetera deciziei de punere în stare de acușare și decizia Tablei regesci din Clușiu.

Apărătorul, în considerare, că apelul insinuat de cătră acusat, conține motive și dovezi, cari pot servi drept deșlușiri și de orientare, cere, ca să se ceteră în întreg cuprinsul apelului înaintat la Tabla reg. — Procurorul este înus în contra și Tribunalul respinge cererea apărătorului.

Înainte de-a se trece la ascultarea acusatului, judele Dr. Pajor Kálmán, se rógă de președinte, ca sub durată întregi pertractări, să-i spună în limba maghiară, tot ce vor dice: acusatul și martorii, cari vor vorbi românește, de ore ce d-sa nu știu limba română, și ar voi, ca să judece cu sufletul liniștit în această ocaz!

Președintele îi promite; apoi se trece la ascultarea acusatului.

Acusatul Doțiu Iuonă a lui Todor, un țăran simplu și lipit pământului de sêrac, nesciutor de carte, la întrebările ce i-s'au pus, dice, că el n'are nici o aduce aminte de ce a făcut în Brad, fiind-că a fost peste măsură beat, — mai departe dice, că n'a avut nici o intențiune, ca să aște pe cineva la ură în potru Ungurilor, deorece el, ca țăran de rând și sêrac, n'are avut și n'are nu are vre o prioină cu Ungurii.

Apărătorul așterne judecătoriei o adeverire din care se vede, că acusatul are o patimă, și anume: când se îmbetă, e arțagos, injur pe toți cu cari vine în atingere și peste tot e ca un om smin-

FOILETONULU „GAZ TRANS.”

Mărturisirea unui cărtăș.

Copiă de pe natură.

În închisora din N. muri în zilele trecute un rob, care a lăsat în urma sa un caet scris frumos, caligrafat și de cuprinsul următor:

„Ziduri reci, ziduri triste și posomorite, n'as fi crezut să aveți parte de mine și eu de voi, dér . . mintea, mintea! m'a adus la voi și vedă bine, că nu mă veți lăsa viu dintre voi; m'ați cuprins în brațele vostre ca în nisce clesce, de unde a scăpa, — nu-i nedejde. Am trăit în libertate și acu mă usuc între voi, ca o plantă lipsită de aer, de sóre și nutremânt. De ce ore și mai trăesc? de o miă de ori ar fi mai bine să mor, dér vedă bine, că și mórtea fuge de mine, ér eu sunt un laș, nu o grăbesc să vină cu pași mai repezi, să mă scotă din acest mormânt gheșos. Așa-mi trebuie, de asta sunt demn, n'am știut preț darul cel mai fru-

mos al lui Dumnezeu, — libertatea; am călcat în picioare vocea conștiinței, care mă muștra ca un bun prieten, ca un părinte, acum . . vino mórte în acest ceas și mă scapă de necas! . .

„Dér mórtea, nemilosa mórte, decât să vină la mine să mă ducă cu sine, mai bine va merge și va răpi mama dela prunci. Oh mórte, mórte, nemilosa și nedreptă! Tu ești una cu omul, nici tu nu ai mai bune simțiri, de cât el!”

„Sunt de patru-déc de ani. Tatăl meu mă avea numai pe mine. El era cantor la biserica din Bogata. Frate-său era acolo preot românesc. El nu avea muere, nici copii, totă bucuria îi era concentrată în mine, ca și a părinților. De mică mă desmierda, mă îmbrăca ca pe un copil de domn de cei mari. Cu 8 ani mă duse la școla din N., unde mă țineau ca pe apa pușină. Acolo stătui până absolvai clasa a 3 gimnasială. Atunci eram de 15 ani. Începu a-mi miroși gr-u aerul școlii, studiul nu-mi mai făcea plăcere,

îndrăgii cărțile. Mai întâi jucam cărți pe bumbi; toți bumbii dela vestminte mi-i tăiam și-i dam în cărți. După aceea prinsei a juca cărți în nuc, și în fine în bani. Câștigam și perdeam. Când câștigam, țineam totă compania de tun și vin, ér când pierdeam — imi vindeam din haine să am bani de joc.

„Profesorii mă amenințau cu secunde Unchiul și tata prinseră a mă dojeni, ér eu — în loc să las cărțile și să prind studiile — părăsi școla, baremi de m'ar fi trāsniț Dumnezeu în acel ceas! . .

„Mă dusei în capitală cu testimoniile școlare și mă înrolai ca oștaș. Aci era de mine! Aveam vestminte, cost, cuartir și speranțe de înaintare. Cu studiile nu eram silitu să-mi sfărăm capul, puțin curățit și nițică supunere: éta totul!”

„Aci-mi aflai teren de activitate pe cariera de cărtăș. Când primam leafa, de regulă jucam cărți; de pierdeam, — nu era pierdut totul, că peste 5 zile căpătam altă

leafă, puțină ce-i drept, dér căpătam.

„Feciorii din compania înțelesă, că eu știu scrie bine cărți de dragoste la fete și de dor la părinți. Și prinseră a veni la mine să le scriu cărți. Unul imi da câți-va cruce pentru o carte, altul imi curăția vestmintele și armele, și eu trăiam ca un domn.

„Aveam de mic încă o scrișore frumoasă și bună, pot dice forțe bună și frumoasă. Acesta o observă căpitanul nostru, un om, care era mai bun decât pânea cea bună. Numai decât imi făcu propunerea să învăț manipulare. Și o învățai cu înlesnire, că eram tinăr, talentat, ér sergentul manipulant, căruia mă încredinșă căpitanul spre instruire, avea o rutină pedagogică înăscută și o pracsă în manipulare ca nime în regiment: era de 25 ani tot sergent manipulant.

„În scurt timp deveni corporal, apoi la câteva luni sergent manipulant la spital. Un loc acesta, cât, de aveam eu minte,

titt; când e trézú este omú blándú și de trebá, și îi pare réu, decó a supératú pe oineva. — Adevéritea, după citire, se aláturá la acte.

Urmézá ascultarea martorilor.

Martorul *Deuts Ignác* díce, cá acusatulú, cam beatú, și molestándú publiculú din cafenea, ar fi díșú, cá „*vinú Muscalii*“ și cá „*ar trebui omoríți toți Ungurii*“.

Apératorulú cere a se constata, cá fasiunea de auma a martorelui nu consuná cu fasiunea datá la judele de instrucțiune.

De aceea ascultarea martorului *Deuts Ignác* merge mai anevoiá, cáci la întrebările apératorului, apoi a procurorului și a judeului *Kálmán*, martorulú, când réu unguresce, când și mai réu románesce fasionezâ în mai multe înțelesuri, fárá a spune hotárítú, carú au fostú cuvintele, prin carú acusatulú a așítatú la urá contra Ungurilor?

La întrebarea apératorului, cá ce impresiune au fácutú asupra martorelui cuvintele acusatului, voinicosul *Deuts Ignác* a răspunsú, cá rea impresiune, fiind-cá „*ne-amú temutú de Muscalii*“. În fine, ca să scape de întrebări, a díșú, cá elú acum nu-și aduce aminte de tóte, ci se provóacá la cele ce-a spusú la judele de instrucțiá. Martorulú *Schnee Farkas* e fórté surdú, a trebuitú să i-se puná întrebările totú strigándú și gesticulándú, fiind-cá vorbesce mai réu románesce și decátú *Deuts*; neînțelegéndú bine întrebările puse, dá răspunsuri de totú comice. Nicú acestú martorú nu scie alta, decátú cá acusatulú, cam bétú, a *injuratú pe soldații aduși în părțile Zarandane și a injuratú și pe Unguri*, dícéndú „*trebi umoríți pe vunguri, io impunge la ele áșá*“, (martorulú fácea aici gesturi, ca și soldații, când vorú să atace...) Aceste gesturi, apoi mimica martorului pe lângá limbagiulú lui în jargonú jidovescú, a produsú mare ilaritate în publicú.

Apératorulú cere să se constateze, cá și fasiunea de aici a lui *Schnee*, se deosebesce de fasiunea lui la judele de instrucțiá.

La întrebarea, ce impresiune au fácutú asupra-i vorbele acusatului, *Schnee* díce, cá rea, de óre ce „*și mie mi-a fostú tare frichi*“.

Martorulú *Imka Miklos*: Acusatulú a fostú beatú și am audítú cândú a díșú, cá „*elú e nepotulú Muscalilorú*“ cá „*elú va denumá cáttane*“ și cá „*va omorú pe domnú*“.

Și acestú martorú a fasionatú altfelu la pertractare, și altfelu la judele de instrucțiá. Apératorulú: Ce impresiune au fácutú asupra D-tale vorbele acusatului? — Martorulú: *Nicú o impresiune deosebitá, de óre ce eu nu punú nicú unú prețú pe vorbele nesocotite eșite din gura unui omú beatú*.

Maria Stanú, birtáșítá, díce — totú contrarú, celorú luate la protocolú, cândú cu ascultarea ei la judele de instrucțiá, — cá ea, a datú 4 decilíturi de rachiu acusa-

tului. Mai departe spune, cá acusatulú a fostú atâtú de beatú încóatú abia a pututú sta pe picioare; și deóree fácea sgomotú și neliniștea publiculú din birtú, ea a fostú nevoitá a lú da afará cu puterea. Probabilú cá acusatulú să fi bétú tótá ziua în birtulú ei, dér fiindú multú atuncú la birtú, și ea venindú acolo numai pe la améđi, nu póte soi pozitivú, decó acusatulú a fostú totú acolo, — dér e probabilú, repetá ea.

Martorii *George Nistorú* și *Ana Adamá* spune cu tótá hotárítú, cá acusatulú, în ziua când se díce, cá ar fi „*agitátú*“ în cafenea, a bétú împreuná cu ei și au consumatú toți trei peste 3 litri de rachiu. —

Sfêrșindu-se ascultarea martorilorú, procurorulú propune, ca tribunalulú să jure pe toți martorii, afará de cei din urmá, — *Nistorú* și *Ana*. —

Apératorulú, arátándú câtú potú fi de excepționabilú martorii *Deuts* și *Schnee*, apoi chiar și *Luka Miklos*, cere ca numíții să nu fiá juratú, ci să fiá admiși la juráméntú numai *Stanciu Maria*, *Nistorú George* și *Ana Adamá*.

Tribunalulú, afará de *Nistorú* și *Ana*, jurá pe toți martorii.

E de însemnatú, cá întregá procedura de dovedí a decursú de totú fámiarú, încátú unii martori răspundeau chiarú și la întrebări puse din sinulú publiculú, care se amusa.

Dupá citirea fasiunei unui martorú *necitatú și nejuratú*, apoi a celorlalte documinte menite a fi cetite, președintele declará incheiatá procedura, decú invitá pe procurorú să-și fácă acusa.

A. Procurorulú *Szász István*, punéndu-se într'o pozițiá seriósá, cu emfasá începe la recitarea motivelorú puse la óda decizului de punere sub acusá. Înfașítezâ o icóná înspáiméntátóre, despre starea precará, în care se aflau, în véra anului trecutú, eroii descendenți ai lui *Árpád* din părțile *Zarandane*.

Spune, cá îngrijíții administratori, s'au grábítú a cere milițiá, ca să liniștescá pe cei infricoșáți de mișcările naționaliste din părțile periclitare ale comitatului.

Acusatulú, díce procurorulú, a trebuitú să fiá trasú în judecatá, fiind-cá a comisú fapta, ce i-se imputá, chiar și în acelu timpú, când pentru liniștirea spiritelorú iritate și pentru a înfréa ura între naționalitáți, a trebuitú să se trimitá milițiá în părțile *zarandane* și când vorbele lui, cu dreptú cuvéntú, au pututú însuflá temerú și îngrijiri fundate. Acusatulú a pronunțatú cuvinte agitátóre în cafenea, adecá în locú publicú, în adunare (*gyülekezeten*) publicá și cuvintele ce le-a rostitú, fia și cam bétú, suntú de naturá a provoca și a agita la urá pe cetățenii de naționalitate románá, contra *Maghiarilorú*. — mai departe acusatulú, a pronunțatú cuvintele agitátóre, cu *resoluțiune* și *cutezanță*. Este prin urmare dovedítú, cá acusatulú a avutú și inten-

țiunea pécátóșá, ca să atápe pe Románi contra *Maghiarilorú*. Dreptú aceea fapta lui constitué delictulú de agitațiune contra *Maghiarilorú*. Cam cá *Dupú Ionú* a sêvêrșítú delictulú de agitare, s'a dovedítú cu martorii ascultați și juratú în fáța tribunalului, prin urmare, cere să fiá pedepsítú cáttú de asprú, fiind-cá nu este nicú o împregiurare ușurátóre, din contrá catezanța acusatului, prin care a înesflátú atáta temere, se póte privi ca împregiurare îngreunátóre.

Apératorulú *Franciscú Hossu Longinú* înainte de tóte reflectézá la motivele de colorítú politicú ale procurorului și díce, cá introducerea, ce procurorulú a fácutú în vorbirea sa, s'ar fi potrivitú póte într'o causá mai importantá, de cum este cea de fáță, cáad adecá pe banca acusaților ar sedé unú altú individú și când ar puté fi vorba de o fáță mai seriósá. Așa însé pledoaria d-lui procurorú face o impresiune mai multá comicá.

De aceea apératorulú nicú nu aflá cu cale să reflecteze la vorbele procurorului, despre temerile „*fundate*“, ce díce, cá le-a causatú acusatulú, fiind-cá nu-i adevératú. cá în părțile *Zarandane*, în véra anului trecutú, se fi fostú astfelu de stárú, cum le descrie d-lú procurorú. Este în deobște omoșeșítú, și din desbaterile în congregațiunea comitatului și chiar din raportulú anualú alú viceșpanului, cá așa dísele „*turburári*“ din părțile *Zarandane* au esistatú numai în fantasia unorú oficiali administrativi din acele părți, și cá trimiterea miliției nu s'a pututú justifica cu nimicú, ba chiar și *Maghiarii* au condamnatú acea „*comediá politicá*“, érá în acte nu este nicú o urmá despre aceea, cá în părțile *Zarandane* s'a trimisú milițiá, ca să înfréne *turburári* politice, deóree de acele nicú cá au esistatú, și d-lú procurorú n'a fostú în stare să ne spuná unú singurú casú de *turburári* politice. Acéstá parte a motivelorú d-lui procurorú e dérá tocmai așa de fundatá, ca și „*opiniunea publicá*“, la care se provóacá. De aceea voiú trece la meritulú cauzei.

Cientulú meu, díce apératorulú, este acusatú „*pentru delictulú de agitare la urá contra naționalitáții*“. Probele, ce s'au produsú, nu suntú apte și nicú nu suntú de naturá, ca pe baza lorú, clientulú meu să póttá fi judecatú, pentru-cá:

1) Fapta, ce i-se imputá clientului meu, nu constitué și nicú nu póte constitui „*delictulú de agitare la urá contra naționalitáții*“;

2) Cá clientulú meu să fi comisú „*delictulú de agitare la urá contra naționalitáții*“, de jure nicú nu s'a pututú dovedi, pentru-cá:

Dupá §§ 171 și 172 din codicele penalú, delictulú de agitare ilú comite numai acela: care „*publice în adunare*“ (*gyülekezeten*) provóacá directú la urá contra vre-

unei naționalitáți. Legea decú presuppune, cá „*provocarea directá*“ se face „*publice în adunare*“, — va să dícá „*provocarea directá la urá*“ ére să se fácă într'o adunare, care trebuie să fiá privítá de o asfelú de concentrare a cetățenilorú, despre care cu dreptú cuvéntú se póte díce, séu celú puținú se póte presuppune, cá *representá* una séu alta din naționalitáțile, ce locuescú în patria nóstrá, cum suntú d. e. adunările electorale și alte adunári de colóre politicá. Într'o asemenea „*adunare*“ póte agita la urá o „*naționalitate*“ contra celeilalte, — dér cei ce convinú în birturi și în cafenele, unii ca să se recreeze, alții să și petrecá, érá alții să chefuliescú, nu alcătuescú și nu potú alcátui „*adunare*“, care o presuppune legea penalá.

Altú înțelesú au și altulú este *convenirilorú* de prin birturi și cafenele și altulú altú adunárilor publicé.

Convenirea din cafeneaua dela *Bradú* nu póttá timbrulú acela, ce 'lú au adunările amintite; prin urmare, clientulú meu nicú cá a vorbitú într'o „*adunare*“, ce o presuppune §. 171. din codicele penalú, decú nicú nu a vátámatú acea parte a legéi.

În §§. 171 și 172. din codulú penalú se díce apríatú, cá numai acela „*agitátú*“, care „*provóacá directú la urá*“ vre-o „*naționalitate*“ contra celeilalte. Așa dérá „*provocarea directá*“ trebuie să se îndrepte cáttá o naționalitate contra celeilalte.

Aouma întrebú, prin ce s'a dovedítú, séu celú puținú prin ce s'a fácutú *verosimilú*, cá în ziua de 11 Aug. 1892 „*naționalitatea románá*“ a fostú, fiá și numai încátú-va *representatá* în cafeneaua dela hotelulú *Hungaria* din *Bradú* ca acusatulú să o póttá agita la urá, în contra altei naționalitáți? —

Absolutú prin nimicú.

Apoi întrebú: Óre așa și-au închipuitú pe „*agitatori*“, aceia, carú au fácutú codulú penalú, pe cum e și precum 'lú vedemú aici pe acusatulú?

Dér abstrațiune fácéndú dela aceste, este mai presusú de tótá îndoiéla, cá nicú arátarea fácutá din partea oficialilorú administrativi, nicú în actele de investigațiune, precum nicú în decizulú de punere sub acusațiune, fácutú la propunerea procurorului, nu aste urmá despre aceea, cá clientulú meu ar fi agitátú „*naționalitatea románá*“ contra „*naționalitáții maghiare*“, ci se díce numai atáta, cá clientulú meu ar fi agitátú pe *Románi* (pe carú nu se spune) contra „*Maghiarilorú*“, deși în §. §. 171. 172. din cod. penalú este vorba numai de „*naționalitate*“, contra altei „*naționalitáți*“. . . .

Acéstá împregiurare a trecutú o v. d. e. a însuși acuatorulú publicú, de óre ce, în vorbirea sa încá nu díce alta decátú, cá clientulú meu a agitátú pe *Románi* contra *Maghiarilorú*, — acéstá însé nu este totú una cu ceea ce díce §§. 171 și 172 din codicele penalú. Pentru ce s'a ferítú d-lú procurorú a aminti, de „*naționalitatea ma-*

adú ași fi domnú, nu robú între aste ziduri aspre, reci, urite, nesănétóse. Dér mintea, mintea! Noroculú a ámblatú după mine cu pálaría 'n mână, mé ruga să-lú ascultú, dér totú-odatá mé admonia să nu părăsescú nicú mintea; eu însé am fostú unú sburdalnicú, fáceamú cum imí plesnia prin capú, fárá a cugeta la ziua de mâne.

„În acestú timpú, unulú dintre mai mari mé povátulú párințesce să intru în școlá de cadeți, să mé fácu oficerú. Și ași fi pututú, cá eram tinerú, numai de 18 ani, dér mé gândii: de ce să mé începú eu la studii? Au nu de studii fugii din gimnasiu? Au nu am eu acolo totú, ce-mí trebuie? Scurtú: nu mé învoli să apucú cartea, stétui ca sergentú manipulantú la spitalú: lucrámú după formularú, ce era de lucratú, ér timpulú celú mai multú ilú petreceamú în beții și în jocú de cărți.

„Așa petrecú la milițiá 13 ani, acum eram de 28 ani și mé amorisaiu într'o chelnériță frumósá și cochetá. O și luaiú și fáciui pașii necesari de-a cápáta o funcțiá ca ci-

vilú. Și, după 13 ani petrecúți ca soldați, după ce în capitalá învățasemú bine 2 limbí ale patriei, pe lângá a mea materná, după ce aveamú o scrisóre frumósá și eramú deprinsú în scrisorile de manipulare, fáciui nițicá pracsá la judecátoria din capitalá, apoi fui denumítú de cancelistú la judecátoria din X.

„Acestá ar fi fostú unú postú bunú pentru unú omú de omenia, dér nu pentru unulú ca mine, care ar fi mánecatú banii dórá și cu lina. Salarulú meu, de 50 fl. la luná, ar fi multámitú pe multú ómení mai studiatú decátú mine, dér eu eram totú omulú celú vechiu: cártașú și beutorú. Lângá acestea se mai adáugea și nevasta mea, care avea mai mari pretensiuni, decátú ale șefilorú mei.

„Astú-feliu trebui de multe-óri să iau refugíulú la lucruri nedemne de unú amplotatú, la fapte chiar criminale. Înșelamú pe cine-mí cădea în ghiaře, falsificamú hártii, deslipiamú timbrele de pe acte și le vindeamú . . . până odatá mi-au datú de urmá.

Atuncú mé înfundará în temniță, imí intentará procesú, care decurse doi ani de zile. Timpulú acesta l'amú petrecutú în arestú preventívú. Procesulú era să depuná din oficiu și pe cáțiva amplotați nevinovați, dér în fine cáđui singurú jertfá meritátá.

„Acu-sú aci, de unde nu mai am sperare să scapú viu. Nicú n'o dorescú acéstá.

„Cá ce ași sci eu face, decó chiar ași scápa viu? Unde-i onórea mea? Cine-ar mai sta cu mine de vorbá? Cine mi-ar mai increde vre-o afacere? Baramí de nu eram unú lașú, să mé fi sinucisú în momentulú când au datú de faptele mele criminale?! Dér nu, mai bine e așa! Faptele mârșave sêvîrșite pe pámentú, pe pámentú trebuie să-și iée și rêsplata! Dér mé dóre, stau să nebunescú când cugetú la cei trei prunci ai mei, páráșiți de lume, singuri cine scie pe unde, cá — după cum am înțelesú dintr'unú cunoscutú, ce intrá în dílele trecute aci ca prisionerú — nevasta mea și-a pierdutú urma, a vëndutú mobile și haine, a lásatú copi-

lașii în grija unei vecine, cu numele numai pe o fi, pán' a veni să mé vedá, și de atuncú nu s'a mai rêsurtorsú la ei. Ce a fi de ei? . . . Dér Dumneșeu e bunú, sunt sigurú, cá-i va fi milá de bieții bâteți nevinovați și nu-i va certa pentru pécatele párintilorú.

„O singurá mângáiere mai am: Multámescú lui Dumneșeu, cá nicú tata, nicú mama, nicú unchiulú nu mai suntú în viétá. De-ar trái, sciindu-mé aci, ar nebuni de jale și de rușine. Eu totú c'o mórte-sú datorú: „*Rémâi lume négrá 'n cetá*“

Nópte buná-a mea viétá!“

Comunicatá de: I. P. R.

Poesii poporale

culesc din poporú.

Când eram la maica fatá
Mánecamú pitá de sêcará
Cernutá prin sitá rará
Și-o mánecamú ríđándú pe-afará;
Dér de când m'am mârítatú
Mánocú pitá de gráu curatú
Cernutá prin sitá désá

ghiară", nu voi să discută aici, dăr fapt este, că a vorbit numai de Maghiari!

Este adevărat, că politiciii și diariștii maghiari nu vorbeseră și nu scrieră de oțt de „națiunea maghiară", care însă în sensu „legal" are altă înțelesu, pe cându legea penală, în §§. 171. și 172., vorbesce numai de „naționalități" și nimioi de „națiunea maghiară", cu atăcu mai puțin de „Maghiari".

Etă dără, că pe basa §§. 171. și 172. din cod. penală, clientul meu nu pōte fi judecatu pentru „agitare", de ore-ce elu nu a agitatu vre o naționalitate contra celei-lalte naționalități, — prin urmare nu esistă faptu obiectiv.

Desu citații §§., din legea penală, mai prevēdū, că agitarea la ură: se se facă „ou provocare directă".

Acum, decă vomū lua de arēndulū tōte expresiunile, ce se atribue clientului meu trebue se venimū la convicțiunea, că acele nici una nu au înțelesul logicu și gramatical de „provocare directă", n'au altū înțelesu, de cătū ce celu ce le-a pronunțatū, s'a folositū mai cu semă de exclamațiuni și și-a exprimatū numai unele dorințe și în fine a dīsū mai multe imposibilități.

Așa de exemplu: „Să trăiască România!" „Josu ou Ungurii!" „Trebuie omoriti toți ca să nu rămână nici sēmēntă din ei" și flēcūrile cu „Muscalii", nu suntū și nu potū fi „provocări directe".

Ca să se pōtă dovedi „provocarea directă" se recerū alte expresiuni, pronunțate de cătră alți omeni, decum e acusatulū și în altū locū, nu cum a făcutū dēnsulū.

Aci apēratorulū arată cu exemple, că ce felu de expresiuni ar putē fi cualificate de „provocare directă", cele atribuite însă clientului sēu, nu suntū de natura aceea și nici că se potū lua în seriosū.

Este invederatū, dīce apēratorulū, că cuvintele puse în gura clientului meu, nu suntū „provocări directe", — prin urmare nici că pōte fi judecatu pentru ele. Dēr este nevinovatū clientulū meu și pentru aceea, pentru că martorii nu au doveditū deplinū și precisū, carū au fostū acele cuvinte, ou carū clientulū meu ar fi agitatū, deore-ce, fasiunea martorilorū diferesce întru multe și astfelu, pe basa fasiunilorū martorilorū Deuts și Schnee și ou ale lui Luka Miklos ou totū, nu se pōte aduce sentință condamnatōre.

De altă parte toți martorii, ou deosebire trei, au fasionatū, că clientulū meu a fostū a-tătū de beatū, în cătū nu a pututū fi în cunoscință despre aceea ce a făcutū și a dīsū, — prin urmare, chiar să fi dīsū cuvintele ce'i se impută, apoi chiar să fi apte acele de-a constituiu faptulū de agitare, clientulū meu nu pōte fi judecatū fiind-că nu a avutū intențiune de-agita și fiind-că când a rēspicatū acele cuvinte, nu a fostū în stare ca să șcie, ce dīce și ce face, cerū deoi ca clientulū meu să fie absolvitū din lipsa faptului obiectiv.

După unele replicări din partea procurorului și dupa apēratorului, tribunalulū se retrage și după unū pātraru de oră se publică sentința, prin care acusatulū se judecă viuovatū pentru delictulū de provocare la ură contra naționalității și pentru acēsta se pedepsesce ou închisōre de statū de trei luni.

Ca motive se aducū: că acusatulū, prin cuvintele dovedite, a agitatū pe Românii la ură contra Maghiarilorū.

La mēsurarea pedepsei s'a luatū de impregiurare ușurātōre, că acusatulū nu șcie carte, că e unū țeranū de rēndū și că a fostū beatū.

Acusatulū a insinuatū recursū.

Correspondentulū.

Convocare.

După ce conferența extra-ordinară, convocată pentru 9 Iulie a. c. n. a trebuitū să fiă amānată din cauza intervenirei arbitrare a autorităților administrative, ale cărorū ordine ilegale suntū cunoscute din diare, convocāmū acuma din nou pe toți domniū delegați ai alegătorilorū romāni la o

Conferență extra-ordinară, care se va ține irevocabilū în Sibiu la 23 Iulie n. a. c. și dīlele urmātōre. Considerāndū, că conferența va avē să delibereze asupra mai multorū chestiunū de cea mai mare importanță pentru cauza poporului romānū din patria noastră, suntemū în firma convingere, că ea va fi cătū se pōte de numerosū cercetatū.

Sibiu, 7 Iulie n. 1893.

Pentru comitetulū de 25 exmisū de conferența delegațilorū alegătorilorū romāni:

Dr. I. Rațiu m. p. Dem. Comșa m. p.
președinte. secretarū.
Septimin Albin m. p.
secretarū.

CRONICA POLITICĂ.

— 3 (15) Iulie.

Oprirea conferenței naționale, ce fusese convocată pe 9 Iulie n. c., a pus în uimire pe toți, căți nu cunoscneau încă ce va să dīce volnicia unghurescā. Chiar și foile unghurescū pare, că s'ar fi rușinatū de acestū faptū, pe care caută a-l ascunde dinaintea lumii, dīcēndū că nu ei, nu Ungurii, au opritū conferența, ci primarulū orașului Sibiu; ba încă unele din foile unghurescū din opozițiā se făceau a pretinde, că primarulū pentru acēsta să fiă încă trasū la răspundere.

Fariseismulū acesta însă n'ajutā nimioi; volnicia unghurescā este astāți multū

mai bine cunoscută, deoatū ca să nu șcimū, că pricina zace și aici în poruncile tătărescū ale guvernului, care față de noi Romāni nu mai vrē nici să aūdă de drepturi și de dreptate.

Tōte diarele amice causei noastre de pretutindenți au luatū în nume de rēu ordinulū de oprire a conferenței noastre naționale și au crestatū după meritū acēstā nouă și ne mai pomenitā sugrumare a dreptului constituționalū cetățenescū.

Cu deosebire însă la frații noștri din România a produsū acestū casū unū rēsunetū fōrte puternicū. Diarele tōte, fără deosebire de partidū, publică artioulū plin de încurajare la adresa noastră, arătāndū, că și ei simtū împreună ou noi, și pe ei li dōre loviturile, ce le suferimū noi.

Cu deosebire studenții universitarii lucrează din rēspūterī pentru a face în regatulū romānū cătū mai cunoscută sōrtea noastră vitregă și prigonirile, ce le suferimū din partea stăpānirii unghurescū. În scopulū acēsta, ei mergū din orașū în orașū, facū pretutindenți adunări și ținū vorbiri și conferențe despre noi și sōrtea noastră. Pretutindenți se protestēză cu însuflețire în contra prigonirilorū unghurescū, și pretutindenți se ridică puternice glasuri de încurajare la adresa noastră.

Astfelū de conferențe s'au ținutū și se vorū ține în mai multe orașe, precum în Iași, Buzeu, Tecuciu, Tērgu-Jiu, Rimnicu-Viloea, Slatina, Drăgășani, Focșani, etc. etc.

Necrologū.

† Carolū Gärtner, inginerū superiorū reg. în pensiune, a încetatū din viață aici în Brașovū, la 1 (13) Iulie, în etate de 71 de ani. Rēposatulū a dezvoltatū multū ani, mai întâiu în Sibiu, apoi aici în Brașovū, o activitate neobosită și rodnică. Elū s'a bucuratū de stima și simpatia tuturorū și a toștū totdeuna unū amicū sincerū alū Romānilorū. Adresāmū intristatei sale familii condolențele noastre adēnci simțite pentru marea pierdere, ce a îndurat'ou.

Manifestulū studențilorū romāni

cătră studenții universitarii din străinditate.

Diarele din România publică următorulū manifestū, pe care studenții romāni universitarii din România l'au adresatū colegilorū lorū dela universitățile din streinătate:

Camarați! Suntū aprōpe trei ani de când v'amū adresatū vouē și Europei întregī, unū memoriu, în care espunemū situația tristă și de nesuferitū, ce se crează Romānilorū din regatulū Ungariei priu neînțelepta purtare a cărmuitorilorū.

Acolo vē dovedeamū, ou acte necoutestate istoricesce, tōte drepturile ce se cuvintū Romānilorū de sub corōna Sfântului Ștefanū, și vē mai dovedeamū cum tōte aceste drepturi suntū dīlnicū violate în disprețulū legii, istoriei și umanității.

Ne amintimū ou cătū dragoste vrednică de înțelepciunea vōstră, ou cătū entuziasmū vrednicū de mārirea causei ați întâmpinatū dreptele noastre reclamații, ne amintimū și păstrāmū, ca nisce odōre sfinte; rēspunsurile vōstre, în cari fiă-ce rēndū e o puternică esplosiā de protestare în potrivea celorū ce îndurā Romāniū din statulū vecinū.

Tōte aceste dovedī de afețiune au nāscutū în frații noștri speranța, au mângiatū mamele cărorā li se răpescū copiii pentru maghiarisare, au consolatū soțiile luptătorilorū, cari zacū în închisori; dēr totuși nu au înblānțit inimile oprimătorilorū, nu au luminatū mințile șovinistilorū, cari dorescū să rămānā în disprețulū vremurilorū de acum, ca cei mai neomenoși și nesciutori de dreptate.

De atuncī și până aci, opera de distrugere a elementului romānescū din Ardealū, s'a continuatū neîntreruptū, — când pe ascunsū, când pe față — de atuncī și până aci noi, Romāni liberi, nu amū încetatū de a fi vecinicū provocāți, vecinicū neliniștiți din cauza agitațiilor unghurescū — dēr etă, că acum pornirile rele ale acestorū turburători și propășirei obștescū se deslāntuescū fără nici o margine: exasperați de orāncena resistență ce au întâmpinatū la tōte loviturile lorū — exasperați, că Romāniū la tōte instigațiunile de resculare au rēspunsū cu liniștea și siguranța poporului pătrunsū de folōsele păcei — ei prepară acum o nouă lovitură pe care o socotescū mortală.

Eroii, cari se jertfescū în lupta cinstită, ce au pornitū în potrivea apăsătorilorū — reprezentanții inteligenței ai culturii romānescū, jurnaliști, invēțatori, preoți, cari ținū să păstreze neatinsă comōra scumpă a obiectivelorū, a graiului și a naționalității romānescū, acei cari s'au dusū să oeră dela capulū statului intervenția sa, și în fine patru-deci de camarāți studenți, cari au alcătuitū monumentulū celū mai neperitorū în istoria noastră contimporană — „Replica" atātū de cunoscută — operă a dreptății, plāmaditā în durere și în suferință — suntū considerāți ca vrășmași ai patriei, li-se deschide unū procesū de trădători, de criminali, cari au atentatū la siguranța statului, pentru-că au cerutū dreptatea de unde trebuiau să o aibă, pentru-că au trasū cortina pe neașteptate din fața unui tablou intristătorū, ou lumea tōtă să surprindā pe acești comediani maghiari, nepregătiți, necostumați în haina falsū strălucitōre a liberalismului, în care le place să-și invēlue și cinismulū și crușimea.

Și-o mănăncū plāngēndū prin casă
— Când eramū la maica fată,
Nu țeseamū, nu puneamū pānză
Numai șueramū prin frunză,
Da de când m'am māritatū
Și țesuiū și puseiū pānză
Și-o lāsaiū draoului frunză.

*
D'am unū bade d'albinețū
Cu trei rēnduri de pērū crețū,
Mere 'n tērgū și n'are prețū
Ca și grālulū șecărețū.

*
Pāzi maica de mē dete,
Rēmase grādina verde.
Șeptēmāna nu plivii
Pānā la maica venii,
Nici în casā nu intraiū,
Pānā'n grādina sburaiū
Și-acol' vēqui florile,
Florile și rujele
Sēcāndū dela rādēcina
Eu suspinū dela inimā.
Cresceți ruji ca gardurile
Sē ve sufle vēnturile
Ca pe mine gāndurile.
Și vē sufle vēnturi reoi,
Ca pe mine gānduri seoi.

In piciorulū vēntului
Pe la casa ouoului
Susū în vērfulū muntelui
Cāntā Petrea bradului;
Așa cāntā de ou jele,
Incātū frunza tōtā pierē;
Așa cāntā de doiosū,
Incātū frunza cade josū.
Nime 'n lume nu-lū aude
Numai mama-sa din curte,
Numai ea ilū audea
Și din graiu așa grāia:
„Petre, Petre, dragulū meu
A măicuții fētulū meu,
Ce cānți tu așa ou jele
Incātū frunza tōtā pierē?
Ce cānți tu așa doiosū
Incātū frunza cade josū?"
Ēr Petre din graiu grāia:
„Eu maică cum n'oiū cāntā
Cānd de-acasă am plecatū
Eu, măicuță, am lāsātū
Holdele nesēmēnate,
Māndrele nemāritate;
Dēr amu la re'nturnatū,
Eu, măicuță, ce-am aflatū?
— Tōte holdele oulese,
Tōte māndrele alese."

Maică-sa din graiu grāia:
Petre, Petre, teoiorele,
Nu cāntā așa ou jele;
Petre, Petre, fiu frumosū,
Nu cāntā tu-așa doiosū,
Cā mai suntū în lume fete
Mai frumoșe, mai șirete;
Mai frumoșe, mai ou stare,
Cari așteptā māritare."
Ēr Petre din graiu grāia:
Potū fi, maică, cāte stele
Decă nu-sū māndrele mele
Cele 'nalte sprintenele,
Care m'am iubitū ou ele.

Nir-A donū (com Sabolciu).

Mariōra Barbulū.

ĐORILĂ.

(Fine.)

Cānd Đorilā ajunse ou fetele la scripțulū dela buriculū pāmēntului, scuturā scripțulū și puse pe fata cea mai mare în scripțū. Și o scōserā frații ou Ţiganulū afarā. — Ni, mē, ni! ce amū scosū noi! dīse Ţiganulū. Asta va fi a ta, Cirilā! Și așa și era.
Apoi scuturā Đorilā scripțulū a doua

orā și puse pe fata cea mijlociā. Când o vēdū Ţiganulū dīse ér: Ni mē ni! ce fatā frumoșā, asta va fi a ta Međilā! Și așa a și fostū. Apoi scuturā Đorilā scripțulū a treia-orā și puse în elū pe fata cea mai micā. — Ni, mē ni! ce amū scosū noi, dīse Ţiganulū, asta le-a fi a mea!

Atuncī scuturā Đorilā scripțulū a patra-orā, ou sē-lū scōțā și pe elū afarā, dēr totuși, aducēndū-și amiute de primejdiā, puse în elū unū bolovanū mare și se feri dela gaurā. Adecā hoțulū de Ţiganū hirtū! odatā tăiā funia scripțului, ou sē nu pōtā eși și Đorilā, și piētra ou funia tăiatā cădū în adēncime, ér cei doi frați se iau spre curtea împēratalui.

Dēr ce să șcie face acum Đorilā? — Se întōrse frumușelū în lumea nēgrā și se totū duse pānā ajunse la o căsuță, în care ședeau doi bētrāni orbi, unū moșū și o babā; ei aveau ou turmā de oi și la ele o fatā. După ce ajunse la ei, le spuse Đorilā, ou uite e unū meleanū șecacū și s'ar băga slugā. Bucuria moșnegilorū, ou va fi cine să grijască în neputința lorū. Ilū băgarā numai decātū slugā, și a doua dī ilū trimisērā la oi spunēndū-i, că de capulū lui în via șmeilorū sē nu între, că i-orū lua

Astfelu, va trebui ca acești bărbați, pe cari noi îi cinștim — campioni ai unei cause umanitare — să umple inehisorile unguresi alături cu cei din urmă omoritori — pentruoă voesoi să reinvieze dreptatea.

Și cine suntă așia pentru cari să luptă?

Sunt raqimulă împărăției austro-unguresoi, sunt inteligențele a 4 milioane de Români, cari au contribuită la mărirea Statului, sunt brațele oțelite, sunt inimile curajoșe, cari au câștigatū atâtea victorii, sunt mamele acelora, ale cărorū trupuri au slujitū de metereze pentru câștigarea independenței patriei și pentru înălțarea, din nefericire, a unui despotismū atătū de outhetătorū.

Pentru aceștia, asupra cărora chiamămū atenția vōstră prețioșă, luptă martirii de peste munți, pentru aceștia, pe cari, când îi vorū părăsi speranțele de aiurea, vomū soi să-i apărămū cu totă energia oțelită de atâtea suferințe îndurate. Lorū le-au răpitū Ungurii tōte bunurile culturale și materiale asigurate prin constituția, le-au răpitū dreptul electoralū, le-au alungatū invetătorii, le-au inehisū școalele, le-au interdișū vorba românească, le-au făcutū legi, cari să-i alunge de pe ogorele moștenite din vremuri străvechi, muncite și aperate de ei — le-au inehinatū bisericele și spre culmea nelegiurii, le-au smulșū și dreptul sacru de a-și pune o cruce pe mormintele sounge, cari să amintēsoā în graiulū părintesoi numele iubiților morți.

Camara qī! Dēcā venimū să desfășurāmū înaintea minței vōstre priveliștea jalnică a unui poporū atătū de bravū și atătū de asupritū, dēr care e gata a și jertfi totulū pentru revindecarea drepturilor sale — dēcā vē ceremū binefăcătoarea intervenția pe lângă puterile Statului vōstru, acēsta nu o facemū numai în numele Romānismului amenințatū, dēr o facemū în numele invetaturilorū înțelepte și luminate, cari ne înalțesoi sufletele tuturorū, în numele binelui omenescū, care suferă de a se vedē desprețitū; o facemū ca elementū de ordine, în numele păcei, de care suntemū de atâtea vreme jinduiți, în numele civilizației acestui vēcū bētrānū, alū cărui amurgū amenință să fiā inehinatū de o lumină atătū de tristă. O facemū socotindū, că dragostea vōstră pentru noi e pururea vie — și plin de speranță — cu presimțirea dulce a isbāndei apropiate, ne îndreptāmū protestele și plāngerile nōstre cătră voi și vē rugāmū să ne fiți raqimū temeinicū, să cereți alătura o noi incetarea asupririlorū, desrobirea Romānilorū din statulū maghiarū — să ne unimū cu toți forțele risipite — să doborimū pedecile desvoltării generale — și, colōne puternice, să sprijinimū pe umerile nōstre bolta imensă, — care stă să se nārue, — a libertății Europei, a păcii și a culturii.

Studentii Universitari Romāni.

SCIRILE ȚILEI.

— 3 (15) Iulie.

Donațiune. Ni-se scrie, că d-lū *Georgiu Vișia* din Zlatna, care avea vre o 600 fl. împrumutați pe la mai mulți locuitori din Sântă-Măria (în vicariatulū Hașegului) a dăruițū întrēgā acea sumă, în părți egale, pentru Asociațiunea transilvană și pentru biserica romānă din Sântă Măria, Baniis'au și înocassatū de pe la debitorii, împreună cu interesele cuvenite Partea, ce 'i s'a venitū susū țisei bisericii, în sumă de 349 fl., s'au și primitū și depusū la banca „Hașegana”. D lū preotū din S.-Măria, Donisui Dobreanū, și curatorulū primarū Ianeșiu Dobreanū junior, esprimā pe acēstā cale profundā mulțumită generosului donatorū, cum și d-lui Vasiliu P. de Hărșianū, avocatulū Asociațiunei, care a înocassatū de pe la debitorii suma de mai susū, predāndū o destinațiunei sale.

—x—

Darū pentru școlā. Primimū spre publicare următoarea mulțumită: „Redactorulū „Familiei”. St. D-nū Iosifū Vulcanū, a dăruițū la școlā nōstrā gr. c. normalā mai multe cărți didactice, în folosulū tinerimei și a bibliotecii. În conferința didactică ținută la 10 Iunie s'a decisi a i-se esprima mulțumită pe calea Veneratei foi „Gazeta Transilvaniei”. Deof meritatulū d-nū, care încă din tinerețe a muncitū și muncescē în câmpulū literaturii, pentru înflorirea nemului nostru romānescū, primescā pe acēstā cale, mulțumita nōstrā publicā, pentru bunătatea arătată și de astā-datā față de noi. — Oradea-Mare. 13 Iulie n. 1893. *Gregoriu Torsanū*, invetătorū normalū Oradani.

—x—

Colera. Țilele acestea s'a lăpiti vestea, că în unele ținuturi din Ardēlū și țera ungurescā s'ar fi ivitū colera. Anume, din Deșiu se scrie cu data de 11 Iulie, că acolo s'a doveditū în modū oficialū ivirea colerei. Se țice anume, că dintre 5 persoane, la cari s'ar fi constatū colera, două au muritū în grozave dureri. Din cauza acēsta toți călătorii căți intrā în orașū, suntū supuși la desinfectiune. Orașulū și comunele din împrejurime suntū impresurate cu gendarmi; suntū oprite în părțile acele adunările de oțel naturā; țergulū de peste săptămānā este opritū a se ține. O fōitā ce au primitū aqī din Clușiu spune, că alaltā-eri s'a mai îmbolnăvitū o persoană cu simptome de colerā, dēr epidemia începe acum a dispārē din orașū. Nu s'a mai ivitū nici unū casū nou de îmbolnăvire și se crede, că acēstā primejdiōșā bolā, nu va mai lua nici o jertfā omenescā. Intr'o fōitā din Romānia oțimū următoarele: Direcțiunea serviciului sanitarū a primitū sciri oficiale, că la Hotinū, în Basarabia, a isbucnitū colera, ér la Nouă-Sulițe au fostū două casuri suspecte, despre care nu se știe încă

în modū esactū, dēcā au fostū coleriforme. D. dr. Felix a declaratū, și acēsta spre linișțirea publicului, că nici o tēmā nu este din partea Hotinului, căci suntū inehise tōte vāmile spre frontiera rusescā în județul Dorohoiu. Intru cātū privescē Bucovina, s'au luatū acolo măsurilū necesare, cari să garanteze outhetabilulū flagelū.

—x—

Adunarea generalā a „Societății pentru invetătura poporului romānū” din Romānia. În ședința dela 27 Iunie c. a aclamatū pe A. S. R. Principele Ferdinandū, Moștenitorulū tronului, ca protectorū alū acestei societăți. Acēsta s'a comunicatū telegraficū A. S. R. de cătră I. P. S. S. Ghenadie, Metropolitanulū Primatū, la care A. S. a răspunsū prin următoarele: „Cu cea mai mare plăcere am primitū protectoratulū societății pentru invetătura poporului romānū, șciindū ce mare folosū are să aducā școlā și invetătura poporului romānū. — Urezū din totū sufletulū, ca să orēcā și să înflorēcā mereu acēstā societate. — *Ferdinandū*, „Principe alū Romāniei.”

—x—

A nebunitū din căldură. Cetimū în „Magyar Hirlap” că în gara din Viena, poliția a prinsū o Ungurică, cu numele Csanoda, care făcea escese și supra multā publiculū. S'a constatatū, că nefericita femeia a nebunitū din căldură. Ea începū să-și lapede, în mijloculū publicului, hainele ce-i acoperau corpulū, să descultā și intrā astfel, aprōpe golā, în sala de așteptare. Nefericita femeia a fostū dusā într'o casā de sănătate.

—x—

Congresū jidovesoi. Din Oradia mare se vestescē, că Jidovii din totā Ungaria vorū ține acolo unū Congresū înainte de ce s'ar pune spre desbatere, în dieta din Pesta, proiectele bisericesci ale guvernului.

—x—

Alegerile în Franția. În Franția se vorū începe nouele alegeri pentru camerā, în 20 Augustū.

—x—

Congresulū de medicinā din Roma. După cum se anunță din Roma, până acum s'au anunțatū pentru participare la congresul medicalū din Roma 23 de guverne și 28 de corporații șciințifice. În totalū s'au anunțatū 3000 de persoane. Pentru conferințe s'au anunțatū cei mai celebri invetāți, printre cari: Charcot, Virchow, Brouardel, Nothnagel, Forster, etc. Congresulū va ține dela 24 Septemvrie până la 1 Octomvrie st. n.

Esamenelē în internatulū Reuniunei femeilorū romāne din Brașovū.

Brașovū, Iulie 1893.

Cu elevele din internatulū Reuniunei femeilorū romāne din locū — s'a ținutū esamenulū Sāmbătā, în 19 Iunie v. c., în sala cea mare a școalelorū de aici, înaintea

unui publicū forte numerosū și sub presioulū D-lui protopopū Ioanū Petricū.

D-lū dirigentū alū școalelorū de fete dela școalele centrale din locū, *Ioanū Aronū*, instructorulū elevelorū din internatulū Reuniunei, a esamenatū din: Religia, limba și stilistica romānā, limba maghiarā, germanā și din aritmeticā? Scopulū, de-a se introduce elevele în cunoștințele cele mai de lipsă pentru conducerea economiei de casā, a fostū bine înțelesū de d-lū Aronū, care a făcutū în direcția acēsta unū progresū frumosū.

Duminecā, în 20, a urmatū în localitățile internatului esamenulū practicū. Deja pe la 3 ore s'adunase unū publicū așa de numerosū, încātū încăperile internatului nu-lū puteau cuprinde. Însemnāmū între cei preșenți pe D-lū protopopū Ioanū Petricū, D-na Dunca Șchianu, D-lū avocatū I. Lengeru, D-lū Dr. A. Mureșianu, D-lū Căpitanū de artilerie Ladislau Popa, D-lū directorū George Bellisimus, apoi membrele comitetului în frunte cu presidenta D-na Agnes Dușoiu, multe membre ale Reuniunei, multe alte Dōmne și Domni din împrejurime, cum și mai mulți părinți și crescători de ai elevelorū sosiți aici de prin depărtări.

Esamenulū s'a deschis de cătră actuarulū Reuniunei, D lū *Lazarū Nastasi*, care în puține cuvinte a făcutū o schiță istorică a Reuniunei femeilorū Romāne, și a arătātū, cum a șciutū Reuniunea să corēspundā scopului statoritū în statute, de a ajutora și a cresce fetițe orfane, la începutū prin ajutōre materiale, mai tārziu prin subvenționarea de școli, și în timpulū mai din urmă prin înființarea internatului. A arātātū mai departe, cum acēstū internatū, pe care, Reuniunea îlū subvenționează cu tōte mijlocele de cari dispune, într'unū timpū numai de 7 ani s'a desvoltatū într'o măsurā așa de mare, încātū în acēstū anū școlasticū a fostū frecventatū de 33 de eleve, între cari 28 cu platā și 5 bursiere. Aceste eleve au venitū din părțile cele mai depărtate locuite de Romāni, o probā vie, cātū de necesari este unū astū-feliu de institutū, în care fetițele nōstre să primescā instrucțiune, în cunoștințele practice necesare pentru o femeia romānā.

A mai amintitū d-lū actuarū, că din cauza numărului celui mare alū elevelorū, Reuniunea s'a vēcūtū necesitatā a angaja pentru anulū școlasticū viitorū, pentru internatū, unū *cuartirū cu multū mai spațiosū și mai corēspundētōrū*. În fine a mai aduș la cunoștința publicului, cumcā Reuniunea pentru anulū viitorū a proiectatū nisce *îmbunătățiri forte însemnate*, cu privire la acēstū internatū. După acēsta s'a începutū esamenulū practicū.

Elevele intrunite în sala cea mare a internatului au fostū întrebate de cătră dōmnele romāne în privința celor mai diferite chestiuni, privitōre la economia de casā. Elevele aveau nisce carnete în cari erau

smeoicile vederile ochilorū, cum a luatū și ale lorū.

Elū în adinsū se duse ață la viile smeilorū. Smeoicile cum îlū vēcū trimitū o slujnică să-i iēe vederile. Și vine slujnica să împlinescā porunca stăpānei. Dēr Țorilā, numai ca elū, se pune la povești cu slujnica, ba-i dā să bea vinū dintr'o ploscā ce avea, până biata slujnică se culcā și durmi somnulū dreptilorū până sēra. Sēra, Țorilā-i taie capulū și-lū duce cu sine acasā și-lū aruncā în podū.

— Ce-ai aruncatū tu în podū? întrebā moșnegulū.

— Unū ciotū aduse-i de focū, răspunse Țorilā.

— N'ai fostū cumva prin viile smeilorū!

— Dēr outhetza-re-ași? după ce odatā mi-ași spusū să nu mergū? — Nu amū fostū! . .

Dēr multū se mirarā moșnegii, vēcândū, că în sēra aceea oile dau mai multū lapte.

În țina a doua ér merse Țorilā cu oile în viile smeilorū. Smeoica, cum îlū vede, se cătrānescē de necasū și-și trimite iata să iēe ochii celuiia, ce a cutezatū să-i

pascā viile. Și merge, dēr Țorilā, omulū naibei, îi spune, că să nu se supere, că uite elū e streinū, vine dela unū țergū și n'a șciutū, că viile suntū oprite, dēr să fie bunā să lū ierte, mai bine să bea o leacā de vinū din plosca lui. Fata, veđi bine, ca fetele, îi fū milā de bietulū voinicū nevinnovatū, trase o dușcā din ploscā și căqū la pāmētū și adormi ca mortā. Tōtā țulica îi țise Țorilā în fluerū și totū nu se mai tređi, ér sēra îi taiā capulū și-lū aruncā în podū lângā celalaltū.

— Ce-ai aruncatū ér în podū? întrebā moșnegulū.

— Unū ciotū uscatū amū adusū de focū, moșule.

— Nu cumva ai fostū prin viile smeilorū?

— Nu, moșule, fi pe pace, nu ți-ași călca porunca pentru cātū bine-i în lume.

Dēr acum dederā oile și mai multū lapte, deof vezi moșnegilorū bātētōrū la ochi: cum de dau oile mai multū lapte de când e voiniculū Țla la ele, decātū până umbla fata lorū?

A treia ți se duse Țorilā érā la oi, veđi bine după cum îi era nēravulū, oblu

în viile smeilorū și până acolo nu se opri; ba încă acum se duse și mai outhetătorū toomai pe lângā curțile lorū. În curți era numai o smeoică bētrānā, cea din urmă din acelu neamū poganū. Cum îlū vēcū, începū a-lū înfrunta, de ce a cutezatū să facā stricoaciune în viaa lorū? Ér Țorilā se desvinnovāți cum soiū mai bine: oā uite, nu a șciutū unde e, că-i omū streinū vine dela unū țergū și rātēcindū calea a ajunsū acolo dēr se facā bine să-lū ierte, mai bine să bēe o leacā de vinū din plosca lui. Smeoica se gândi: Amu totū în mână mea ești tu, și trase o dușcā din ploscā, de-i pocniou urechile. Dēr când lāsā plosca dela gurā a și căqūtū josū, ca lovitā de trāsnētū.

— M'ai mānoatū hoțule! oā de josū nu mē mai potū clāti.

— Tacī și rabdā cățea, țice Țorilā. De nu vrēi să pățesci, ce pățirā fata și slujnica ta, spune-mi unde suntū ochii moșnegilorū, și cum să-i punū la locū? De nu-mi spui, îndatā îți aruncū și capulū țeu, ca unū bostanū, în podulū moșnegului.

Acum e acum! gāndi smeoica, apoi țice: Bagsēma tu ești Țorilā! Vēcū bine, că dinaintea ta nu potū scāpa. Du-te la mine acasā și după cuptōrū vei afla o olcuță

și în ea patru ochi. Aceștia suntū ochii moșnegilorū; cei vineți ai babei și cei negri ai moșnegului; iai de acolo și-i pune pe apusul sōrelui la moșnegi, apoi îi plesnesce cu trei smicele de sāngerū și cu trei de āngerū, și vorū vedē mai bine ca 'na-ainte.

Și așa facū Țorilā; aflā ochii moșnegilorū, îi puse la loculū lorū și-i plesni cu trei smicele de sāngerū și cu trei de āngerū și vēcūrā moșnegii mai bine și mai frumosū, decātū în tinerețe. Acum Țorilā merse la Smeoica cea amēțitā și-i taiā și capulū ei, ca să curățescā lumea și de smeoice, că de smei o curățesc.

Bucuria moșnegilorū, când se vēcūrā și cu vederi, și mātuiti de smei, și de smeoici! Nu șciou ce ar da lui Țorilā, numai să-lū mulțamescā. Deof îi țiserā: Cere ce vei voi dela noi și bucurōșū îți dāmū, că ni-ai datū ce-i mai scumpū în lume. Ér Țorilā, cunoșcēndū că moșnegii ar fi bunū bucuroși, ca elū să le rēmānā ginere în casā, adecā să le iēe fata, le răspunse: dragii mei, de nu ași fi mire, ași țice să mē luāți ginere, dēr așa nu vē cerū, decātū calulū ce-lū țineți în fântānā, ca să mē scōtā în ceea lume, la mirēsa mea. Cunoșcēndū

scrise diferitele bucate, ce le sciu să le gătescă. La întrebările puse răspundea cu precizie la modul cum se pregătesc bucatele, ce erau induse în carnetele lor. S'au mai pus întrebări cu privire la aranjarea și curățirea caselor, la spălatul, calodul, la croitul albiturior și vestimentelor etc.

În fine a urmat un examen practică din bucătărie. Elevele adevărate la cererea mai multor dame și domni din public, au pregătit, în prezența publicului, diferite feluri de bucate, cari au fost gustate la o masă frumos aranjată în foisorul din grădina internatului. Bucatele au fost foarte bine găsite, așa că publicul, care a gustat din ele a rămas pe deplin mulțumit.

Forțe bună impresiune a făcut asupra publicului și prezentarea elevilor. Pe fețele lor cele rumene puteai să cetesci mulțămirea, ce o simțeau, din cauza reușirii examenului.

Am uitat să amintesc o cestiune principală, adevăratele lucruri de mână, lucrate de elevele internatului și espuse Sămbătă în sala cea mare a școlilor, în Duminecă în localitățile internatului. Aceste lucruri, albituri și vestimente, au produs deplină mulțămire a publicului cunoscător, prin mulțimea și varietatea obiectelor și cu deosebire prin preciziunea, cu care au fost lucrate.

Onore femeilor române din Brașov, cari cu atâta îngrijire se interesează de dezvoltarea fetițelor noastre române, onore lor d'au scit să se înființeze acest institut, care era și este o necesitate pentru poporul nostru.

În fine ne simțim datorii a aminti, că rezultatele acestea frumoase sunt a se mulțumi în mare parte Domnișoarei *Elena Wagner*, pe care Renniunea într'un ceas bun a pus-o în funtea internatului său, și care prin un tact deosebit și se câștigă iubirea elevilor, și prin un zel neobosit și se producă mulțămirea părinților și a tuturor persoanelor, cari se interesează de dezvoltarea acestui institut.

Raportorul.

Esamene la sate.

Tohanul-vechiu, 7 Iulie 1893.

Esamenul de vară la școlile granițeresco din Tohanul-Vechiu s'au ținut în 21 și 22 Iunie n. c. Ca delegat din partea Comitetului granițeresco din Sibiu avurăm norocirea de-a primi în mijlocul nostru pe d-l *Vasilie Stanciu*, căpit. c. r. în pensiune de-a condus cu rară dibăciă esamenele din această comună, mulțămindu și încurajându prin cuvinte alese și pline de sfaturi folositoare românești atât pe micii elevi, cât și mai ales pe zeleeii învățători cari ca în tot d'auna, au arătat și cu ocaziunea această că numai rîvna de-a lumina surcelele românești li-a fost ținta de care

au fost conduși și în decursul acestui an, care fu împreunat cu multe neajunsuri pentru ei.

În 21 s'au ținut esamenele cu clasa I și a II-a S'au esaminat copii din toate obiectele de învățământ. Răspunsurile au fost de totu precise și sigure, ceea ce dovedește o instruire temeinică. Cu cetitul copiilor s'au distins cetind fiă-care din cartea de lectură, potu dice, fluentă, cu o accentuare corectă și la timp, precum și o observare scrupuloasă a interpunctiunilor. Esamenul a fost foarte mulțamitor. În clasa a II-a s'au distins, copiii din despărț. II și III, prin declamațiun scurte și de un cuprins sănătos; atât predarea, cât și însemnătatea pieselor declamate au impresionat plăcut pe ascultători.

În clasa a III-a, băieții din despărțimintele IV, V și VI au încununat pe deplin anul, așa că ziua de 22 Iunie a fost atât pentru noi, cât și pentru d-l Comisar o zi de adevărată mulțămire sufletescă. Elevii au fost ascultați din toate obiectele de învățământ. Răspunsurile îndemnatice și precise. De pe fața copiilor se putea ceti, că sunt pe deplin siguri în materia propusă. Așteptau întrebările suridându și răspundeau răpind pe auditori. Și aici, ca și în celelalte două clase, copiii toți au fost esaminați în special și din cetit, în care s'au distins, surprindându-ne pe toți. În toate privințele, elevii au dovedit zelul învățătorului diriginte, făcându-i onore.

S'a căutat „Călcă Române“ în două voci. Și aici s'au perorat anumite poezii mai lungi. Cu mult efect s'a predat poezia „Deșteptarea lui Traian“, de Iosif Vulcan, din partea a doi băieți și 7 copile. Zelul neobosit al învățătorului a fost răsplătit prin lacrimile, ce se furisau de sub genele ascultătorilor.

D-l Comisariu Stanciu, emoționat până la lacrimi, printr'o cuvântare aleasă mulțamesc învățătorilor pentru zelul dezvoltat, îmbărbătându-i la muncă și pentru viitor; indemnă pe copii la carte, er părinților le adresa cuvinte căldurose, arătându-le însemnătatea școlii și indemnându-i a-și da ca și până aci copiii regulată la școlă. În deosebi accentuă curățenia exemplară prin care copii Tohanenilor se disting.

Incheind aduc pe această cale mulțămire d-lui Comisariu, care și afară de esamen, prin vorbe alese indemnă inteligența la concordanță și solidaritate, cari singure ne potu înțări în contra uneltirilor dușmanilor neimpăcați ai progresului românesc.

— Încă un cuvânt: în anul trecut la esamenul de vară ne-a onorat cu prezența sa și d-l Dr Aurel Mureșianu directorul „Gaz. Trans.“ Atunci d-sa a făcut unele obiecțiuni în privința perorărilor. Deoarece obiecțiunile d-sale au produs rîde frumoase, mă simt îndatorat a-i aduce și pe calea această mulțămire, căci cu sta-

tul d-sale luminat a contribuit la succesul strălucit, cu care s'au distins învățătorii noștri la esamenele aceste de vară.

Toma dela câmp.

Ofenbaia, 29 Iunie 1893.

Esamenul elevilor dela școlă poporală română gr. or. din Ofenbaia s'a ținut în 9 Maiu v. c. în prezența d-lui protopresbiter Iosif Danciu și a mai multor domni din loc, precum și în fața unui public foarte numeros din loc și din comunele vecine.

Acest esamen a fost unul dintre cele mai bune; am asistat și eu dela început până la sfîrșit, și mărturesc sincer, că am rămas surprins de frumoșele dovești de progres, ce ni le-au dat diligențului și zelosul învățator și conducător al corului plugarilor din Ofenbaia, d-l *Nicolae Todoreanu*.

S'a esaminat din religie, limba maternă, istorie etc. Ce privesc răspunsurile elevilor și a elevilor, nu voi trece la amănunte, ci mă voi mărgini a constata, că răspunsurile pruncilor și a fetițelor au fost atât de corecte, încât au pus în inimă publicul de față, cu deosebire m'a surprins curagiul școlarilor, cari au răspuns unul ca unul, cu voce tare și singuri, făcându o bună impresiune asupra publicului întreg.

După aceea s'au declamat mai multe poezii, cari au reușit peste așteptare. Esamenul s'a terminat prin câteva cântece, cari au produs o adevărată impresiune în auditori.

Terminându se esamenul, mult meritatul nostru Domn protopresbiter, Iosif Danciu, a rostit o interesantă cuvântare, în care arată valoarea neprețuită a unui învățator demn de chiămare sa; arată publicului și parohienilor săi, că jertfele, ce le-au adus pentru școlă, sunt răsplătite, er în urmă de povești părintesco școlarilor. După acestea s'au împărțit premiile între școlari și școlărițe, er noi ne-am depărtat cu o mulțămire sufletescă.

Un amic al școlii din vecin.

Valea Ighilui, 26 Iunie 1893.

A sosit timpul, ca totu Românul să se bucure și să se intereseze de înaintarea școlii și a nămului său. Acesta am vădit-o mai cu seamă la esamenele elevilor din acest an școlastic. Imi sălta inima de bucurie vădindu, cum alergă poporul cu micu cu mare la esamene, ca la o sărbătoare din cele mai strălucite. Acolo cu ochii plini de lacrimi ascultau răspunsurile micuților copilași. Paru că vedeai scrise în inimile lor cuvintele poetului: „Saltă Române plin de mândrie!“

Interesul poporului s'a vădit mai cu seamă la esamenul elevilor din Șardă din acest an școlastic, care s'a ținut a treia zi de S. S. Rosalii, unde așa publicu nu-

măros a fost de față, încât nu încăpeau în sala de învățământ, altcum destul de spațiosă. Răspunsurile acestor mici copilași au atras atențiunea publicului ca și un magnet, așa că nu s'a putut depărta din localul școlii până în fine.

Mai încântătoare au fost dialogurile și declamatul unor poezii din cele mai edificatoare pentru popor.

Laudă învățătorului *Ioan Dumitrescu*, care deși cam ocupat cu economia, totuși pentru înaintarea școlii și a nămului său a luptat cu bărbăție. Nu pot, decât să-l felicit din inimă pentru sporiul arătat întru luminarea tinerimei noastre. Laudă apoi preotului local *Gedeon Radeșiu*, care pentru încurajarea copiilor a deschiș și o listă de contribuiri, din cari a distribuit premii între școlari, după cum au fost răspunsurile lor.

Unul.

Literatură.

Au apărut:

„Toma a Kempis despre imitațiunea lui Christos, tradus românesc de pe originalul latin, de Gavriliu Popu, canonice. Blașiu 1893.“ — Format 8° de 255 pag., tipar curat, cu un exterior de gust; un exemplar în legătură frumoasă și solidă costă 1 fl. 10 cr., trimis francoat 1 fl. 15 cr. A se adresa la autorul în Blașiu (Balázsfalva).

În tipografia Seminarului gr. cat. din Blașiu a apărut: *Dicționar portativ latin-român și român latin*, în usul școlilor secundari, de *Alesiu Viciu*, profesor gimnasial. — Din acest bogat și valoros dicționar a apărut până acum numai partea I (latin-român), care conține 320 pag., tipar compres, curat și foarte legibil; ortografia Academiei. Icolicea se află și unele espluări pentru înțelegerea înțelesului, cum și unele observări sintactice. Prețul unui exemplar broșat 1 fl. 80 cr. A se adresa la autorul în Blașiu (Balázsfalva).

Balade și idile de George Cosbuc București, 1893. Editura Librăriei Sococ et Comp. (Calea Victoriei 21). Form. 8° de 253 pag. Prețul 3 lei. O carte foarte de gust, conține 54 poezii de-o valoare literară necontestabilă.

Calea spre înavușire.

de I. Dariu.

3. Prudență, chibzuință, cumință, socotelă, prevedere.

(Urmare.)

Regulă de prudență:

1) Omul prudentu său înțeleptu, în ori-ce chiămare s'ar afla, elu ține tot d'auna strinsu la legea sa strămo-

scam și bătrâni inima cea bună a lui Dorilă, nu se mai împotriva nimicu, ci-i dădura frul cel de aur în mână și-i dăseră: D-șeu te porțe 'n pace, voinice!

Cum se vădă Dorilă cu frul în mână îl scutură odată voinicește și odată ca din pământ îi eși un parip, de se fi mai avut doi ochi să te uiți:

— Ce poteso, dragu domnulu meu?

— Să mă duoi, scumpu murguțulu meu, pe lumea albă.

— Hei! domnulu meu, aceea nu o pot face până mâne la amiață, când se îmbrășoșeză *măru-malamăru* de pe lumea albă cu *măru-malamăru* de pe lumea neagră.

— Vomă sta dără și vomă hodini până a doua zi; atunci își luă dela ei rămasu bun și câtă olipi fu în lumea albă; nici nu se mai gândea la averile moșnegilor cele numerate, ce 'i le arătase fata moșnegilor, cu gândulu că doră acelea ilu voru orbi și va lua-o de soț. Arătatua fostu lucruri de cari numai în poveste se aud, cum erau pentru pildă trei mori, una de aramă, una de aur și una de argint; dăr elu le lăsă pe tote și nici se gândi la ele până se vădă în lumea albă, unde ilu

soose calul peste amădoi, *măru-mălamăru*, aci încă nu se opresce până în satul împăratulu dela ei. Aci se opresce în capetulu satulu la un ciobotar șerau și cere cortel. Ciobotarulu îi dete cortel și povestindu mai una, mai alta, îi spune că în satulu lor e mare bucurie, că mâne e ziua când se cunună fetele împăratulu, pe care le furaseră smei, cu trei voinice, ce le scoseră dela ei.

A doua zi era lume multe pe ulițe; toți de tote părți se îndesau să vedă nunta fetelor de împărat. Ciobotarulu încă se gata frumos și eși la uliță, chiămându și pe Dorilă, dăr elu duse, că nu pote merge de acasă, fiindu obosit de cale. După ce se duseră îns de-acasă toți, se duse și Dorilă pe oalul îmbrăcatu totu în haine de aramă și juca cu calul totu pe de-asupra nuntașilor și toți nuntașii uită unde sunt; toți se uitau totu numai la elu. Atunci elu prinse a scote din busunare bani de aramă și totu sēmă prin mulțime până apuse sōrele; er mulțimea se imbulzia și culegea; uită se între în biserică la cunună; în imbulzela mulți se împingeau și călcău de și venea să rid de ei. Când era imbulzela mai mare se repede și pune pe capulu

fetei celei mai mari o cunună de aramă. Mulțimea rămăne înmărmurită, dăr fiind-că sēra era aprōpe, — s'au despărțit toți în tote părți, rămănendu ca a doua zi să fiă cunupiile.

Dorilă fu mai curēndu acasă, decât ciobotarulu, er după ce sosi acela, îi spuse tote năsdreveniile, ce le făuse un crășor în haine de aramă. Măne se vi și tu, duse apoi cătră Dorilă, dăr Dorilă i spuse; că nu va merge nici de ar soi, că va vedē de ce crășor.

A doua zi era lume și mai multă pe drumulu cătră biserică. Când eșiau nuntașii din curțile împăratesci, eră vădă un voinic îmbrăcatu în haine de argint, jucăndu oalare pe de-asupra mulțimei. Când era mai se între în biserică, voiniculu prinse a sēmă la bani de argint prin mulțime; norodulu culegea la bani și era pace se mai potă intra în biserică. Până 'u de sēră ținu mulțimea și de fōme și de sete și de obosēla, numai se inholba la elu și se îndesa se culēgă bani. Vēdēndu, că nu se pot cununa, hotărira se se amăne cununia până în altă zi. Când se plece cătră casă, er se aruncă voiniculu celu în haine

de argint și la fata împăratulu cea mijloci-i puse pe capu o cunună de argint, apoi atata-lu mai vēdura.

Acum se fi vădă, cum povestea ciobotarulu lui Dorilă, ce vēd elu, cum a adunat la bani de argint și cum s'a mai amănat cununia erăși. Ce-mi pasă mie! răspuse Dorilă: eu m'am odihnitu acasă că-sū tare zdrobotu de cale.

A treia zi, nici nu era bine ziua, când ulițele viermuiau de lume, că se lăpise vestea despre crășorul celu minunat, care numai în aeru jōcă cu calul și împărtēse bani la popor. Când era se vină nuntașii la biserică, numai ilu vēd eară de-asupra mulțimei, jucăndu călare, și îmbrăcatu în haine de aur și îmbrăștiind la popor bani de aur. Poporul se aruncă după bani și nici poveste nu era se potă strēbate nuntașii la biserică. Vēdēndu împăratulu ce e și cum? hotărēse se se întōrcă nuntașii acasă și acolo se se fac cununia. Atunci Dorilă se repede la fata cea mai mică, pune o cunună de aur pe capu și se face nevēdutu. Fata cea mai mică își caută cununa și îngălbinesce odată, apoi dīce cătră împăratulu: Tată! asta-i cununa

șescă, însă fără a fi superstițios și fanatic, ăr cătră alții rămâne *neutrală*, prin aceea, că nu caută nici a câștiga pe altul pentru legea sa, nici a desprețui său urî altă lege. El ține strins la învățătura: „*Cinstesc toate legile, dăr te închină numai la a ta*“. Peste tot ă e *tolerantă*, este cu îngăduelă față de alte legi. Că nici o lege n'a primită până acum răvașă dela Dumneșeu, că cutare orî cutare ar fi mai bine primită înainte lui, decât ă alta. Până la răvașă, rămânem ă ceea ce suntem.

2) In căsătorie, prudentul ă caută vrednicia persoanei și nu ă dăstrea. Mult ă umblă după *ădăstrea*. In ădăstrea vedă ei fericirea casnică. Dăr slabă fericire stă in ădăstrea. Dăcă doi căsătorii se basază numai pe ădăstrea, fără a sci cel ă puțin unulu cum se-și câștice cele de lipsă pentru susținerea familiei, ădăstrea iute se duce și ei rămân ă cu degetele in gură, suspinându după ădăstrea trecute. Dăstrea, dăcă e, se pune bine pentru ădăstrea negre, la casă de familie grea, de bolă și altele. E loc ă pentru ea mai târziu, și omului cu păstrare îi prinde bine, pentru cel ă nepăstrător ănsă ădăstrea e chiar primejdiosă. De câte ori nu s'a desfăcut ă legătura nunții după păpărea ădăstrei. Căți nu și-au aflat ă năfericirea in ea. Dăstrea pe mult ă îi norocesc, dăr pe mult ă îi năfericesc. Așa-dăr la căsătorie nu ădăstrea se fie lucrul cel dintău, ci femeia înșăși. Inșășirile cele bune ale femeii sunt ădăstrea cea mai bună a ei. Dăcă amădoi, cei ce se căsătoreșcu, au înșășiri bune, au ădăstrea cea mai bună, cea mai mare. Ei cu un ă venit ăcăt ă de modest ă știu se trăiască in mulțumire, ăr mulțumirea le întăresce puterile in luptele vieții și încetulu pe încetulu ei ajung ă departe, se ridică la poziția și bună-stare. După ce au apucat ăcăt ă de căt ă d'asupra necazului, nu mai au așa grijă; viitorulu lor ă este asigurat. Mult ă milioneri s'au făcut ă din ămeni șeraei. Inre alte multe v ă p ăte servi ca dovadă pilda Carolinei Rosenbaum din Canijamare, despre care at ă cetit ă in numărulu „Gazetei“ din Dumineca trecută.

Prudentulu, fiind ă înșurat ă caută ca el se fiă domn ă și stăpân ă in casă și nimic ă nu se întemplă fără știința și voința lui. Acăsta se câștigă așa:

a) Dăcă nu introduce pe soția sa in t ăte secretele oficiulu său;

b) Dăcă bărbatul înșăși p ărtă socotela despre t ăte venitele și cheltuelile casnice. Soția e dat ăre a purta un ă protocolaș, in care se

mea ce o purtam eu pe lumea năgră. Atunci își căutară și celelalte fete cununile și și ele ășeră: a n ăstre încă par'că sunt ă cele ce le purtarăm pe cea lume!

Acum era acum! ăiganulu prindea a țitai, temându-se, că voiniculu cel ă jucase călare de-asupra noroculu nu p ăte fi altulu, decât ă Dorilă. Și așa și fi, că Dorilă intră in curtea împăratulu călare și ășise: înălțate împărate, venitu-ți-au fetele?

— Venită.

— Cine ă-le-a scăpat ă de smei?

— Tu ne-ai scăpat ă! răspund ă fetele.

— Atunci dără ce caută ăiganulu ăsta aci?...

Și luară pe ăiganulu și l ă duseră in tr'un bordeiu, unde se doculesc ă ăiganilor, ăr Dorilă se cunună ou fata cea mai mică și a rămas ă împărat ă in locul socrulu său, care-i lășă împărația lui, și de n'au murit ă și astăzi trășcu.

I. P. Reteganulu.

ăilnice. La fiă-care șeptemână se face socotela din partea bărbatulu, tot ă așa la lună, la pătrăr ă de an ă și la an ă. Cum au se facă acăstă socotelă casnică, se va spune mai târziu, la alt ă loc ă, unde vom ă put ă vorbi mai pe larg ă despre tr ăba asta;

c) Dăcă la alegerea femeii nu se va uita atăt ă la frumșetea trupăscă, căt ă va trebui a lua in băgare de sēmă frumșetea minții și a inimei ei. Frumșetea trupăscă e trec ătre, cea sufletăscă rămâne tot d'ăuna și de multe-ori s'a v ădut ă, că de obicei nu frumșele p ărtă cea mai bună economă in casă;

d) Dăcă nu p ărtă pe soția sa cu minciuni, cari nu pot ă fi de nici un ă folos ă practic ă in economia casei, sunt ă însă multe lucruri bărbătesci și multe femeiesci, cari nu trebușcu împărtășite unui altui sex ă;

e) Dăcă dela început ă dedă pe petr ăcă t ăte venitele și cheltuelile soții așa, ca se nu fiă silit ă a sta tot d'ăuna in nemijlocita ei apropiere. Prin acăsta, plăcerea sexuală nasce disgust ă și disgustulu in căsnicie e începutulu multor ă rele.

3) Fi ă îndrășnet ă și curagios ă in ori-ce, că *viitorulu este alt ă omului îndrășnet ă și curagios ă*; ăr nu al ă celulu tricos ă și lășător ă.

4) Bagă bine de sēmă la t ăte apucăturile și îndemănrile altora in atacere și pe urmă ă-le înșășesc și tu. 5) Prudentulu nu se laudă nici odată pe sine și nu hulesce pe nimeni, precum nici afacerea altuia.

6) Trage folos ă pentru sine ascultându vorbele altora, silindu-se a cun ășce pe altulu din vorbe, ce fel ă de om ă este. 7) Caută a cun ășce nu numai partea cea bună a altuia, ci și cea rea, nu spre a face r ău altuia din partea cea slabă, ci pentru a învăța el ă. 8) Val ărea dinlăuntru a unui lucru e mai de prețuit ă, decât ă strălucirea din afară a lui. 9) Prudentulu nu e ordinar ă și moșcos ă nici odată cu nimenea, și nu se amestecă in lucruri ordinare și p ăste.

10) Se strădușce a av ă pururea o purtare nedojenit ăre 11) Voind ă a face tovarășă cu cine-va, caută mai întău a cerceta noroculu, averea și mintea tovarășulu. 12) In ădăstrea bune și noroc ăse se gândeșce la cele rele și nenoroc ăse și astfel in noroc ă e cump ătat ă. 13) Caută a cun ășce bine calitățile unui lucru și vremea sa. 14) Caută a se face plăcut ă altora purtându-se cătră fiă-care cu bunăcuviință. 15) Ia lucrurile așa cum sunt ă, fără a le mări s ău micșora din realitatea, s ău starea adev ărată a lor ă. 16) Caută a sta in legătura de prietiniă cu ămeni de val ăre, de trecere și de purtare morală. 17) Inv ăță a alege bine lucrurile, deosebindu-le după adev ărata lor ă val ăre și av ănd ă bun ă gustulu la alegerea lor ă. 18) Fiă-care lucru il ă s ăv ășșese la vremea sa. 19) Prudentulu se îndr ăptă după ămeni și împrejurări. 20) La s ăv ășșirea unui lucru folosesc ă uneltele și mijl ăcele cele mai bune. 21) Nici odată nu e nestatornic ă și schimbăcios ă. 22) Nu pune nici odată astfel ă de întrebări prin cari l'ar put ă aduce in nedumerire și neplăcere pe altulu, d. e. despre etate, împrejurări ș. a.; pentru-că, dăcă este pers ăna întrebată t ăneră, atunci întrebarea nu e de lipsă; dăcă nu e nici b ătrână nici t ăneră, atunci e o întrebare de curioșitate; dăcă pers ăna întrebată este deja b ătrână, atunci pentru ea întrebarea e genantă. 23) Nu face atent ă pe nimeni la lucruri neplăcute pentru el ă, s ău de cari se rușin ăză. Purtarea vorbelor ă dintr'un ă loc ă intr'altulu, prudentulu o lasă ă ămenilor ă de jos ă. 24) Prudentulu

nu imbată pe nimeni cu vorbe g ăle și cu speranțe înșelătoșe, și ce a promis ă, implinesce prompt ă, altminteri își perde încrederea înainte a altora. 25) Numai omulu cu adev ărat ă prudent ă p ăte gusta din fructele noroculu, cu care însă nu face paradă, nu se laudă nici odată. 26) Calea cea mai scurtă la câștigarea vașei inre ămeni este aceea, de a umbla tot d'ăuna in societăți bune:

„Spune-mi cu cin'te 'nșofești,

„Ca se-ți spun ă că cine ești.“

(Va urma.)

Alegerea animalelor ă domestice.

I

Partea aceea a economiei, care se ocupă cu alegerea, îngrijirea și crescerea animalelor ă domestice, precum și cu întrebuișarea produselor lor ă, se numesc ă: „economia vitelor ă.“

Economia vitelor ă se împarte in dou ă părți: economia vitelor ă mari, precum sunt ă: vitele cornute, caii, asinii, catării, oile, caprele și porcii, și economia animalelor ă mici, precum sunt ă: iepurii de casă, gălițele, albinele și vermii de m ătasă.

Animalele domestice sunt ă temelia plugăritulu, fiind-că ele ajută omului la lucrarea pământulu, îi dau lapte, carne, uns ăre, piele, p ăr ă, și lână, ăr prin gunciulu lor ă, pământulu primesc ă îndr ăt ă ou parte, ce se ia de pe el ă in tot ă anul ă prin culesur ă (rec ălte).

Num ărul și soiulu vitelor ă unui plugariu arată mai tot ă-d ăuna starea și averea aceluia, nu numai cea mișcăt ăre (mobilă), ci împarte și cea nemișcăt ăre (imobilă), de ăre șcim ă, că un ă plugariu cu vite multe și bune trebuie se aibă avere multă și la câmp ă, din care se le p ătă ține pe timpul ă de ărnă.

Vitele cornute se trag ă din Asia, unde până astăzi se mai află soiuri (rasse) s ălbatic ă din acelea; ele se împart ă in trei părți mai înșemnate: vitele primitive, vitele cu fruntea lată și c ărnele mari, și vitele cu trupulu gros ă și c ărnele scurte. De cele dintău se țin ă vitele moldovenesci și unguresci, de cele de al ă doilea se țin ă vitele negre, galbine și țarcate din Elveția (Svițera), ăr de cele din urmă se țin ă vitele negre din Olanda.

Dăcă se procură tauri de vite țarcate pentru soiulu ardelenesc ă s ău muntenesc ă, vițeii reproduc ă de aceea se corcesc ă corcirea acăsta se numesc ă *ăncrușșirea vitelor ă*. Cu ajutorulu acestei încrușșări se p ăte îmbun ătăți treptat ă soiulu vitelor ă, ca și al ă celor-lalte animale domestice. Se înțeleg ă, că la acăsta contribuș și pășunatul ă. Cu căt ă acesta e mai la șes ă și la r ăc ăre, cu atăta mai tare se îmbun ătătesc ă și soiulu vitelor ă, și din contră, cu căt ă pășunatul ă este mai pe delur ă și locuri aspre, cu atăt ă mai tare se înășpresc ă și soiulu lor ă.

Vitele muntenesci au trupulu mai mic ă, dăr bine legat ă, dat ă cu suișurile, coborșurile și pov ările grele; la lucrulu câmpulu însă acelea sunt ă mai năinv ățate. Astfeliu așim ă, că in România se prind ă câte dou ă-trei p ărech ă de boi la plug ă, când ă se ară. Se p ăte, că și arăturile se fac ă acolo mai afunde ca pe la noi, din cauză, că ploile căt ă odată sunt ă t ărte rar ă.

Alegerea unor ă animale domestice bune, fiă pentru lucru, fiă pentru p ășă, este lucrulu de c ăpeteniă la un ă econom ă. De aici vedem ă apoi, că mult ă ămb lă și la căt ă dou ă-

trei țerguri, până ce 'și pot ă cump ăra o p ăreche bună de boi, o vacă bună de lapte, s ău un ă cal ă bun ă de ham ă. Și după ce cump ărătorulu ajunge in proprietatea unor ă ast ăfeliu de vite bune, de i-ai promite, „marea cu sarea“, nu ă-le-ăr vinde până când nu le folosesc ă el ă mai întâi căt ă-va ani de-ăr ăndulu, s ău nu 'i rămâne ceva p ășă dela ele.

De aci ne putem ă esplica ușor ă, pentru ce unele vaci sunt ă ținute anume pentru p ășșirea juncilor ă frum ăși s ău a t ăurencilor ă (reproducătorilor ă); pentru ce altele din potrivă se țin ă mai mult ă pentru laptele lor ă cel ă mult ă și bun ă, din generațiune, in generațiune in curțile economilor ă noștri de vite.

Deși mult ă economi au vitele lor ă de curte, de cari nu se prea despart ă bucuroș, totuși ei mai v ănd ă din prisosulu acelor ă altora, cari sunt ă silit ă a cump ăra. Pentru acăștia din urmă se cere o băgare de sēmă in doită: se cumpere din țerg ă vite bune, și dăcă se p ăte și ăține tot ă odată.

Vitele bune, ca și caii bun ă, se cunosc ă după șemnele lor ă din afară. Ast ă-fel ă nișce boi bun ă de jug ă trebuie se aibă c ărnele largi și gr ăse, fruntea lată, grumașii groși, spinarea dr ăptă, picior ăle gr ăse, dăr așa, ca se nu și-le trece unulu de altulu, și p ărulu luciu. Inșășirea acăsta din urmă at ărnă mai mult ă dela modul ă de nutrire și îngrijire al ă lor ă.

Pentru cercetarea șemnelor ă din afară, cump ărătorii de vite sunt ă tot ă-d ăuna cu mare băgare de sēmă; se caută in gură pentru constatarea etății, se pipăe pielea și picior ăle, se c ărcă mersulu și trasulu; mai greu este însă aflarea șemnelor ă din lăuntru, pentru cari se fac ă feliu și fel ă de cercetări și ispitiri. Ast ă-feliu, ca se se ispitesc ă, dăcă boii împung ă s ău nu, cump ărătorulu se dă pe dina-intea lor ă și-i pipăe pe la cap ă și c ărne; ca se se ispitesc ă, dăcă boii nu cumva sunt ă cu nevoiă inlăuntru, se lovesc ă ceva mai apăsăt ă peste c ărne; ca se se ispitesc ă, dăcă boii nu cumva au suspin ă, se al ărgă puțin ă; ca se se ispitesc ă, dăcă boii nu cumva sunt ă stricați inlăuntru; se cercetăș pișatul ă, și altele. Mai bine este, dăcă la nișce vite, despre cari ștăm ă la indoelă in privința s ăn ătății lor ă, chiamăm ă veterinarulu, care la t ăte țergurile mai înșemnate trebuie se fiă de față. De altcum vitele cump ărate cu b ăle ascunșe, se pot ă duce v ănd ătorulu îndr ăt ă și acăsta este silit ă prin lege a-le primi și a înt ărc ă cump ărătorulu p ășșulu v ănd ării fără nici o contradicere.

De recomandat ă este și împrejurarea aceea, când cump ărătorulu p ăte cump ăra vite cunoscute din comuna sa s ău și din altă comună, dăr dela cunosc ăți, cari spun ă înșășirile bune s ău rele ale vitelor ă, și dăcă le și dau p ăte ceva mai scumpe, le dau cu condițiunea de a-le reprimi la casă când acela nu ar fi mult ămit ă cu ele.

(Va urma.)

MULTE ȘI DE TOATE.

Venitul ă președintelui Statelor ă-Unite.

Șoirea r ăspândită de unele țiare, ă președintele Statelor ă-Unite înosăză din visteria Statulu, nici mai mult ă, nici mai puțin ă de căt ă suma de 50.000 dolari, est ă greșită. Acăstă sumă este numai onorariulu personal ă al primulu funcționar ă al republicei. Pe lângă acăstă sumă mai primesc ă anual ă 36.064 dolari, din cari se și plătesc ă funcționarii și scriitorii șei.

Secretarul său privată primesc 3250 dolari, ajutorul acestuia 2250, stenograful 1800, cinci curieri câte 1200 fiă care, și așa mai departe până la foehistul, care e plătit cu 864 dolari.

Președintele primesc apoi pentru covore și material de scris 8000 dolari anual, pentru reparațiunea edificiului și mobilă nouă 12.000, pentru lemne și cărbuni 2500, pentru florării 4000, în fine 15.000 dolari pentru grajduri; iluminatul cu gaz și alte măruntșuri.

Astă-feliu președintele ia anual 120.000 dolari, ceea ce este o sumă destul de modestă față de cei 6000 franci ce-i plătesc Franța președintelui ei, oa lăfă, și totu atata ea oheluelt de representațiă.

O nouă sectă în Rusia.

Diarul „Wladivostok“ anunță, că pe lângă țermurii fluviului Sucianu există o nouă sectă religioasă. Secta constă numai din 20 de persoane, cari locuesc în două șiruri mari țărănesci. La ei totul e în comun și nimic nu se împărțesc. Toți membrii sectei sunt neînșurați, er pe femeile din sat, ei le consideră, oa pe nise surori.

Ei duc o viață retrasă și forte aspră; nu beau rachiu, nu fumază, nu mănâncă carne și se hrănesc numai cu verdeturi.

Conducerea afacerilor coloniei și ținerea liniștei și a ordinii e încredințată celui mai bătrân dintre ei, de care ascultă toți cu mare evlavie.

Omenii aceștia muncesc din respecter pământul, cultivă vitele, se ocupă cu grădinaritul și faou comerou. Bani pe cari li oăstigă, li depun în caseta comună tuturoră.

Membrii comunităței sunt toți țărani de rând.

Intr'una din țilele trecute ei s'au înșorisă cu toții la oficiul comună oa omeni, cari faou o sectă deosebită.

In secta acăsta nu sunt primite de oătu persoane cunosute și cu moravuri bune.

Femeile în viața politică.

Se șoe, că Wyoming e cel d'intăiu din cele 44 state ale Americi, care a aplicat, fără nioi o restricțiune, principiul egalității politice absolute a femeilor.

Un publicist engles, d. Horace Plunkett, a făcut de curendă o călătorie de studii prin Wyoming și își publică acum interesanta analiză a observațiilor sale și rezultatele anchetei ce a făcut.

Femeile alegătoare represintă în Wyoming o treime din corpul electoral. Dintre acestea numai 20 la sută nu-și esercită dreptul de vot.

In statul Wyoming sunt cei mai puțin alegători fără șoință de carte.

Disensiunile politice n'au influențat asupra vieței familiare; nu s'a reclamat încă nioi un divorț din caouă de încompatibilitate de opinii politice.

S'a observat însă, că femeile se lasă influențate, în alegerea candidaților, de moralitatea lor, lăsând aprăe cu totul la o parte opiniile politice. De asemenea ele votază arare-ori pentru femei și mai în tot-d'una pentru bărbați.

Prin voturile femeesci s'au prescriu la Wyoming jocurile de noroc și alcoolismul și s'a făcut imposibilă prostituțiă publică. Totu prin aceste voturi s'a îmbunătățit condițiile de muncă în mine. Femeile veghiază mai bine și denunță cu mai multă promptitudine și țără gestiuunile neoneste, delapidările și trădările.

Participarea femeilor la votă a dată alegerilor un caracter de ordine și de liniște neunoscut în alte State ale Americi. Corupțiunea electorală băntue mai puțin printre femei de oătu printre bărbați.

De curendă, parlamentul din Wyoming a votat o rezoluțiune invitând și pe celelalte State ale Uniunei să primescă emanciparea politică a femeilor, de orec nioi-una din obiecțiile formulate în teoriă în contra votului femeilor nu s'ar fi verificat în practică.

Calendarul săptămânii are 31 zile. Table with columns for month (Iulie), day (1893), and names of saints (Sf. Iulie, Sf. Petru, etc.).

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table of grain prices in Brașov. Columns: Measure (Măsură), Quality (Calitatea), Price (Valuta austr.).

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Table of commodity prices in Budapest. Columns: Commodity (Semințe), Quality (Calitatea), Price (Prețul per 100 chilgr.).

Table of exchange rates in Vienna. Columns: Product (Produs), Rate (Cursul), Price (Prețul).

Cursul la bursa din Viena.

Table of exchange rates in Vienna. Columns: Item (Renta ung., Impr. căil. fer. ung.), Rate (Cursul), Price (Prețul).

Table of exchange rates and interest rates. Columns: Item (Oblig., Bonuri rurale, etc.), Rate (Cursul), Price (Prețul).

Cursul pieței Brașov.

Table of market prices in Brașov. Columns: Item (Banote rom., Argint rom., etc.), Price (Prețul).

Bursa din București.

Table of stock market prices in Bucharest. Columns: Value (Valori), Price (Cursul).

Cursul losurilor private.

Table of private lottery prices. Columns: Item (Basilica, Credită, etc.), Price (Cursul).

Tergul de rimători din Steinbruch.

Text describing the Steinbruch lottery, including the number of tickets and the prize structure.

ușoră de la 43. — cr. până la 44. — cr. — Porci îngrășați de un an dela — cr. până la — cr., îngrășați cu cucuruz dela — cr. până la — cr. Cântărit la gară cu 4. — cr. până la — cr., îngrășați cu ghindă dela.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelkangasse 10. Cabinetul de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Anunț.

Se caută un conceptist advocatual cu pracsă, în cancelaria subscrisului. — Cei ce reflectază la acestu postu sunt rugați a-și comunica condițiunile.

Dr. Enea Draia, avocat. 180.1-3 Abrud (Abrudbánya).

PUBLICAȚIUNE.

privitoare la măsurarea mai josă numitelor dări.

Conformă șș-lor 16 și 18 din art. de lege XLIV din anul 1883 prin acăsta se aduce la cunosciința generală, că listele soșite dela direcțiunea financoară re. ung. de aci privitoare la măsurarea dărilor ut adecă:

- 2) Lista pentru repartițiile dărei fonciare, conținendă tôte proprietățile fonciare. 2) Listele de măsurare, conținendă chiriă casei și darea pentru case. 3) Listele dărei de venit ut I și II conținendă darea servitorilor obligați de a plăti dare, a calfelor, a meseriașilor a meseriașilor fără oalfe, a diurniștilor ș. a. precum și darea proprietarilor de case și de pământ ut cu classa II. 4) Listele dărei de venit classa IV conținendă leafa anuală, seu simbria, pensiunea, seu ajutorul unui funcționar, seu servitor, de stat, municipal, comună seu privată etc. 5) Listele dărei generale de venit pe case, seu pământuri. 6) Listele conținendă plata partidelor pentru interesele capitalului și a dărei de rente — se pot vedé în decurs de 8 țile, adecă dela 22 Iulie până inclusive 31 Iulie 1893 înainte de prânțu dela 7—1 ore în oficiul orașenescu de dare.

In contra alin-ateilor din aceste liste de dare se pôte face recurs și adecă:

- 1) Acei contribuabili, cărora de ja în anul trecut li-s'a măsurat sus amintitele dări în decurs de 15 țile, adecă inclusive până la 7 Augustă a. o 2) Acei contribuabili însă, cărora pentru prima dată li-s'a măsurat amintitele dări pentru anul 1892, în curs de 15 țile, dela ția inducerei respectivelor lor dătorii de dare — și adecă adresat la oomisiunea de administrațiune și înaintată magistratului orașenescu. Recursurile, cari vor șosi după terminul acesta, vor firestituite necondiționat, ca întârțiate.

Brașov, 8 Iulie 1893.

Oficiul orașenescu de dare

Se caută 2 învățecii

în prevăliile cu marfă de modă și mixtă a subscrisului. Cei cari vor fi absolvați, pe lângă școla normală, și o clasă gimnasială ori reală, vor fi preferiți.

B. Popovici. Hațeg.

2. Ganz seid. bedruckte Foulards 85 kr. bis fl. 3.65 p. Met. (ca 450 versch. Disposit) — sowie **schwarze, weisse und farbige** Seidenstoffe von 45 fr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, kariert, gemustert, Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben, Dessins etc.), porto- und zollfrei. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. und Postkarten 5 fr. Porto nach der Schweiz. **Seiden-Fabrik G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer.) **Zürich.**

Cheque-Conto la postă Nr. 505.	INSTITUTUL DE CREDIT ȘI DE ECONOMII „ALBINA“ FILIALA BRAȘOVŪ,	Giro-Conto la banca Anstro-Ungară.
--------------------------------------	---	--

primesce depunerii spre fructificare pe lângă 4 1/2 % și plătesce însași darea de venit pentru ele.

Escomptează cambii cu interese dela 5 1/2 % în sus;
Acordă împrumuturi pe ipotece, până la jumătate a valorii lor cu 6 %;
Lombardează efecte și monete, acordându 85 % din valoarea de curs, și

Giuvării și mărfuri acordându 2/3—3/4 a valorii lor ca împrumut, cu procente dela 5 1/2 % în sus,

Cumperă și vinde efecte. Valute și devise cotate la bursele din Budapesta, Viena și Bucuresci după cursul dălei, recomandându mai alesu pentru plasări de capitalii diferitele efecte române, cari pe lângă cea mai mare asigurare ofer unu produsu de peste 5 %, și cari se află totdeauna de vândare la cassa institutului în Brașov;

Efectuesce sub cele mai ieftine condițiuni plăți și încassării și eliberează asemnate asupra tuturor piețelor, mai ales din România;

Rescumperă fără nici o detragere cupone, le escomptează naintea scadenței lor și cumperă ou cele mai bune prețuri cupone dela efecte române;

Ingrigesce în comisiune ori și ce transacții ajutate fiindu de legăturile ce le întreține cu firme de rangul primu în Budapesta, Viena și Bucuresci, de a putea servi clientele sale în celu mai culant și folositoru mod;

Dă cu chiriă magazine și locuri de depou pe teritoriulu seu alături de gara reg. ung. de stat și legatū cu acesta cu două căli ferate, Strada Gării Nro 45, și în fine

Face asigurări asupra vieții omului, ca reprezentantă a societății de asigurare „EQUITABLE“ din New-York, după condițiunile avantajoase ale acestei societăți, în toate combinațiunile.

Biroul: piața, tîrgulu boteloru Nr. 22, etagiulu I.

Ôre de oficiu: 1/2 8—1/2 2, **ôre de cassă:** 8—1. 23—*

„ARDELEANA“
institutu de creditu și de economii pe acții în Orăștie.

Avisu.
Institutu de creditu și de economii
„ARDELEANA“
societate pe acții în Orăștie (Szászváros). Piața mare Nr. 2 și 4 în casele proprii.

Primesce **depueri spre fructificare** sub următoarele condițiuni:

- Depunerii** făcute la a căroru ridicare nu se recere abdicere, cu 5 %;
- Depunerii** făcute cu condițiune de a se anunța ridicarea lor, cu 5 1/2 % și
- Depunerii** făcute pe timpu mai îndelungatū de către **Biserici, școle, corporațiuni culturale**, ori cu altu scopu de binefacere, cu 6 %.

Depunerii, ridicări seu anunțării se potū efeptui și prin postă.

Orăștie, 1 Aprilie 1893.
996—*

Diracțiunea.

Dintre tôte hărțile pentru țigaretu este recunoscută de cea mai bună hărția de țigaretu veritabilă franțuzescă

„Le Gloria“
fabricațiunea d-lorū
JOSIFŪ BARDOU & FILS
în PERPIGNAN—PARIS.
60 medalii de aurū, 16 diplome de onore mari,
20 diplome „Hors Concours“.

„Le Gloria“ este hărția, care în finețā și bunătate întrece tôte celelalte hărții de țigaretu ce esistă.
„Le Gloria“ este numai atunci veritabilă, decā fiā-care cārticicā pōrtā firma IOSIFU BARDOU & FILS.
„Le Gloria“ se efectuează cu marginele netede seu crestate (perforate).
„Le Gloria“ se efectuează și ca tuburii și adecā într'o calitate neîntrecută de fină.
„Le Gloria“ este de cāpētātū în Brașovū la tôte marchetăniile și bācāniile en-gros, precum și la fiā-care debitantū mai bunū de tutunū.

24.—52.

Neapărat de lipsă pentru fiācare familiā este

Cafēua-Malz a lui Kathreiner Kneipp
cu gustū de cafea bōne.

Acēsta este avantașosū cā pōte înlocui cafeua amestecată cu eichorie oferāndū o cafea hrānitōre și gustosā, un escelent surogat la cafea. De recomandat pentru femei, copii și bolnavi. Păditi-ve de imitațiā.

Se află în totū loculū. .25—52.) 1/2 Kilo 25 cr.

Precauțiune la cumpărarea de
ZACHERLIN.

Se află de vîndare în Brașovū:

La Domni I. L. et A. Hess-haimer, Heinrich Zinz, Dimitrie Eremias nepoțū, Emilū Por, Karl Ivk, Franz Kelemen farmacistū. Julius Müller, Carol Schuster farmacistū, Textsch et Tartler, N. Grădinar, Eduard Kugler farmacistū, Carol Töpfner, Jul. Hornung farmacistū, Heinrich G. Obert, Emilū Jehelus farmacistū, Victorū Roth farmacistū, Heinrich Wagner, Karl Harth, Ioanū Dușoiu et. Fiu.

In Făgărasū:
La Domni Richard Glein farmacistū, M. A. Gräser, I. Iarosch Heinrich Schul, B. Rehner

In Cinculū mare:
La D-nulū Iosifū Hammer.

In Cohalmū:
La Domni Ernst Wolff, Sam. Nagelschmidts Erben.

In Șercaia:
La D-nulū I. Schnell.

In Zărnesti:
La D-nulū Aurel Cuteanū farmacistū.

Mai departe se află „Zacherlin“ de vîndare pretutindenea, unde suntū placate espuse.

Musteriulū: Nu'mi trebuie astfel de prașū pentru insecte, cāci am cerutū Zacherlin!
Cu totū dreptulū este lăudatā acēstā specialitate ca celū mai bunū mijlocū în contra insectelorū de totū soiulū și pentru aceea eu cumperū numai: **1 sticlā sigilatā** cu numele „Zacherl“.

10—*

Nr. 7471—1893.

Concursū!

Se escrie concurs pentru ocuparea unui postū vacantū de **prețitorū de efecte** la oficiulū orășenescū de amonete, impreunatū cu unu salariū anualū de 700 fl. și cu bau de lovințā de 140 fl.

Petenți din specialitate textile, (croitorii, neguțatori de mărfuri de modă etc.) cari voesc se reflecteze la acēstū postū, au de a-și așterne petițiunile, de mână proprie scrise și proveđute cu timbrul prescrișū, celū multū **până în 31 Iulie** a. c. după prānqu la 1 ôrā, acēstui magistratū. Petițiunile au de a fi proveđute cu documentele asupra moralitatei, asupra desteritatei și mai cu sēmā asupra studiilor precum și asupra destoiniciei în computare.

Tot de-odatā au de a conține dechiaratiunea, cā în ce modū are de a se depune cautiunea de serviciu egalā cu salariul de unū anū.

În fine se observā în sensulū § 26 și 27 alū statutului de pensiune, cumcā nū aleși funcționari suntū obligați la solvirea competițelorū pentru fondulū de pensiune.

Brașovū, 8 Iulie 1893.

2—2. **Magistratulū orășenescū.**

Numere singurateice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potū cumpēra în librăria Nicolae Ciureu, și în tutungeria I. Gross.